

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISK DAGBLADET

Laupäeval, 4. märtsil 1972

Nr. 17 (3705)

14. aastakaik

Reisidokumendiga turist Inglismaalt 4 a. Venes kinni

LONDON (ME) — Briti konservatiivne ajakirjandus tõstab üles järjekordselt Nikolai Scharegini küsimuse, kes nelja aasta eest sõitis ühe inglise elektrifirma ülesandel Moskvasse ja seal arreteeriti, kuna ta on venelane ja sõitis n.n. reisidokumendiga, milline antakse kodakondsuseta isikule. See on samasugune dokument, mida annab välja ka Rootsi j.t. riigid, kuhu aga peale märgitakse, et pass ei kehti sellel maal, kust põgenik on põgenenud. On juhtumeid esinenud, kus ka eestlased on selliste passidega kodumaal ja N. Liidus käinud, m.h. Inglismaalt ja Rootsist — õnneks ei ole neid vahistatud.

Uhel eestlannal, kes reisidokumendiga kodumaa ära käis, oli raskusi aga Inglismaale tagasitulekul. Briti võimud ei tahtnud naist enam sisse lasta, kuna ta oli positiivsest testist vastu eksinud ja sellega "asiatili" jaoks õiguse kaotanud. Asi siiski lõpuks korraldati.

Nikolai Scharegin oli venelane ja ettevatamatus vastu võtta oma tööandja ülesande Moskvasse minnekuks viis ta N. Liidus kümneks aastaks töölaagrisse. Teda tunnus-

tati "punaarmee väejuhtsiks".

Nagu briti lehed märgivad, ei ole Scharegini vahepeal inglise kodakondsusse vastu võetud naine Tatjana enam paar kuud kirju mehele saatnud. Ta viibib tuntu orjalagris Potmas, kus istus ka inglase Gerald Brooks.

Naine on oma Briti passiga käinud a. 1970 Moskvas, kus tal vänglas võimaldati kohata meest. Hiljem tal enam pole viisat antud.

Tatjana Scharegin on ütelnud, et ta abikaasal oli lubatud kuu jooksul kirjutada 2 kirja vangilaagrist. Viimase kirja oli ta saanud novembris, mis oli olnud postil 2 kuni! Selles kirjas vene pagulane oli pihtinud naisele, et ta ei saa enam korralikult kirjutada ega lugeda. Tõenäoliselt ta silmanägemist oli proovitud kellegi kaasvangi poole.

Naine oli mehele juba ostnud isegi vajalikud prillid, kuid kardab saata, kuna need võivad postil kaduma või katki minna. Vene pagulasnaisel on hirm mehe saatusse pärast. Tõenäoliselt ei lasta tal enam nukkude võimude poole naisele kirjutada. Seni oli ta saanud meheilt ik-

ka jõulu- ja sünnipäevakaardi.

Naine on aga visa — ta katsub uuesti kirjutada Vene saadikule Londonis, samuti Briti välisministritele Sir Alex Douglas-Home'le. Briti ametivõimud on aga väga ülbased olukorras — arreteeritud mees ei ole briti kodakondsuses, vaatamata sellele, et ta elas palju aastaid Inglismaal.

A. Ködar lahkus EELK-st

Eesti ev. lut. kiriku konsistooriumi ringkirja järele on omal palvel vabastatud vikaarõpetaja kohustest ja EELK ametisõltu koosseisust õpetaja Artur Ködar arvates 1. jaanuarist 1972.

Lahkumise toimus ajapunktil, mil EELK-s toimus peapiiskopi vahetus Op. Ködar, kes on Stockholmis Hägersteni koguduse komminister, milline kogudus korraldab ka eestikeelseid jumalateenistusi, on üks skautlike noorte kaplaneid ja on pidanud Metsakodus leeriõpetust, mida uus peapiiskop varem õp teravalt kritiseerinud.

KIRIKU valitsuse koosseis

EELK konsistooriumi moodustamine EELK peapiiskop K. Veem esitas EELK kirikukogule kindlaksmääratud uue konsistooriumi järgmise koosseisu:

Konsistooriumi abipresident majandusteadlane Gotfrid Redi. Assessorid: praost Jakob Aunver, praost Aleksander Hinnio, praost mag. theol. Rudolf Kiviranna, praost dr. theol. Jaak Tauti, dr. Leo Anderson, majandusteadlane Voldemar Palm, dr. jur. Artur Teaka. Kirikukogu liikmed palutakse teatada oma seisukoht 20. märtsiks 1972.

Toit on liiga kallis!

6000 inimest kogunes Stockholmis Sergeli-turul toimunud massprotestikoosolekule kõrgete toiduainete hindade vastu. Nõuti käibemaksu kaotamist toiduainetelt, hinnatõusude peatamist jne. "Laske ka pensionäridel vahest maitsa liha — päästke nad koertele määratud liha söömisest!" oli üks mõtlemapanevaid loosungeid. Sest ülikallide hindade juures paljud pensionärid on summitud otsma siin Rootsis koertele määratud rupskeid. (EPL-foto LEPPER)

Soome ajakiri meenutab: SOOME-EESTI LIITRIIGI IDEE 1918/19

Tallinnas, Helsingis, Londonis ja Stockholmis kõneldi aastatel 1918/19 Soome-Eesti liitriigi loomise võimalustest. Näib, et eestlased, kes olid end iseseisvaks kuulutanud, otsisid sellest mõttet tuge oma tulevikuks, kuna soomlased, kes tol ajal olid saksasõbralikud, suhtusid ideesse ettevaatlikult jahedusega. Seda ajaloolist momenti vaatleb Soome ajakirjas "Notti" (nr.1, 1972) ilmunud pikemas uurimusartiklis Seppo Zetterberg pealkirja all "Soome-Eesti liitriigi kava 1918/19".

Zwiterberg märgib et tol ajastul Stockholmis tegutsenud rahvusvaheline eesti soost poliitiline seltskonda ja Lenini abistaja Aleksander Kesküla koguani planeeris Rootsi-Soome-Eesti-Ingeri liitriiki pärast seda, kui Saksaamaa on purustanud Venemaa suksjaltsit ja Lenin teinud revolutsiooni seal.

Vene saadik Londoni ministarand, kuuldes, et eestlased mõtlesid rahvusvahelise

test plaanidest, mille hulka kuulus ka Rootsi okupatsioon Soomes ja Eestis.

Edasi jutustab ta Välisdelegatsiooni Stockholmis Informatsioonibüroo juhataja Gustav Suitsu katsetest laseerida Eesti-Soome liiduriigi ideed Soome sotsiaaldemokraatide juures ning sama mõtte kerkimist mitmes ühenduses rahvusvahelisel pinnal,

m.h. ka Pariisi rahukonverentsil. Laidu mõtet pooldas ka Konstantin Päts. (Vaata artikkel lhek. 4)

Leiutis teeb EESTLASE miljonäriks?

NYKÖPING (EPL) — Möödunud aastal üllatas Ilmar Mardla, 43-aastane mäepuurija Nyköpingist koos oma kompanjonide Björn Ericssoniga ja Göran Jyskya erialainimesi uue viisiga kivipuurimistolu loomisele ühendamiseks ja sellega ühenduses puurijate tervise säätamiseks. Nüüd on asi nii kaugel, et Mardla ja tema kaaslased võivad oodata oma töö vilja — patenteeritud leiutusele on ainult Statens Väyverk andnud tellimisi pooleteise miljoni krooni ulatuses. Ja tellimisi tuleb kogu maailmast. Ei ole võimatu, et kolmik teenib varsti miljonide.

Ilmar Mardla ja Björn Ericssonil on pikajärgsed kogemused kivipuurijana ja koos politseispektor Jyskya asusid nad lahendamata tolmuprobleemi, mis teatavasti põhjustab töötajate juures kopsu kivinemist, n.n. silikoosi. Neil õnnestuski konstrueerida aparaat, mis on katsetel osutunud efektiivseks, kuigi eksperimentaalne oli skeptiline.

Nüüd on leiutis lõpetanud oma töökohtade ja valmistatud oma aparaatide massproduktseerimisele, mis töötab neid teha rikasteks meesteks. Nende "tolmuimeja"

lansseerimise on oma peale võtnud end. Vigresor efektiivne ja eukas direktor Torsten Press, kes kavandab asja globaalselt.

Leiudub ja puurimistööd kogu maailmas. Leiutis on juba müüdnud Norrasse, Soome, Inglismaale, Kanadasse, USA-sse jne. valmisminatena. Nüüd on ka jaapanlased käinud Nyköpingis Mardla külas ja tunnevad huvi leiutise vastu. Leiutis on moodustanud firma AB ILMEG, mida juhib Torsten Press. Ja kundedest ei paista puudust olevat.

EPL 4. märtsil 1972

PÄRAST REISI

"See oli nädal, mis muutis maailma," ütles president Richard Nixon oma lahkumiskõnelusel Shanghais, olles lõpetanud oma kümnete-kuudelise läbirääkimiste resultaat - kommünikeed - siis sellest küll ei ole näha vähemalt otsest maailmapildi muutumist, mis pärast võib arvata, et president oma valimis-kampaania huvides "küldab" resultaat, teisel poolt aga tal niipalju õigust, et juba kohtamine toimetulemine iseenesest muutis maailmapilti. Nii USA kui ka Puna-Hiina tegid 1969-krandilise pöörde senises üksteise "olematu" tegemise poliitikas ja seda kõige kõrgemal pinnal. Ei ole ju tavaline, et üks riigipea külastab teist maad, millega ei ole üldse olemas diplomaatilisi suhteid ja mida "ei ole olemas", kuna teda ei tunnustata ei de facto ega de jure. Nii siis sisaldas külastäht kõigepealt de facto tunnustuse Pekingi-režiimile, mis kahtlemata oli viimasele esmakseks poliitiliseks võiduks, samuti kui Formosa-probleemi nimeline kommünikeesse võtmise, kus USA tegelikult ei muudagi oma seisukohta, et Formosa on osa Hiinast. See seisukoht on niimeit ka Formosast valitseval Tsingangi-režiimil ja vahe seisneb vaid selles, kes on õigustatud kogu Hiina nimel kõnelema. Nii ei ole USA vähemalt vormiliselt reetnud oma Formosa-lülitust, vaid kasutanud ära osavalt viimase enda sõnaga, kusjuures aga välismaalaste kahtlemata kipub jääma mulje, et Nixon on teinud järeleandmist Pekingile. Kui see järeleandmine on olemas, siis ainult selles, et USA lubab pikemas perspektiivis lahkuks Formosalt (ja Kagu-Aasiast üldse) ja seega anda rahvuslik Hiina rohkem kommünistliku Hiina "kõnealususe". Nagu Formosa pealinnas seletati, on aga Nixon nõudnud Kissinger kinnitanud, et USA ka tulevikus on Formosast valmis abistama "agressiooni vastu", mis ju saab tulla ainult Hiina mandrilt. Igal juhul on selge, et Formosa-Hiina on tõsiselt mures tulevikku pärast sellepöörde, kuna keegi ei tea, mida Pekingis räägiti väljaspool kommünikeed ja vaatamata, et USA kaitsepolitika Formosale jääb kehtima. Selle pakki kehtivuse fakti iseenesest aga takistab, nagu selgub kommünikeest, diplomaatiliste vahetõrgete järeleandmist Pekingi ja Washingtoni vahel, millest omakorda võib järeleda, et Nixon keeldus katkestamast selliseid vahetõrget Formosa valitusega.

Mis puutub USA lubadusse pikemas perspektiivis lõpetada oma sõjaline kohalviibimine Kagu-Aasias, siis muidugi tekitab see muret kõigile selle ala mittekommünistlikele maades, kaasa arvatud Jaapan ja lähim kontinent Austraalia. Tüüpiline dialektiline näide on kommünikees punahiinlaste deklaratsioonis, et nad soovivad paremaid vahetõrget oma naabri Jaapaniga, "kuigi on kindlasti vastu jaapani militarismi taasirgamisele ja välisekspansioonile". Punane Hiina teatavasti on hetkel selle ala kõige selgekohtumise militaarlik riik ja rahulepingu kohaselt ei ole Jaapanil veel õigustki oma armeed pidamiseks, kuigi juba "heanaaberlus" kommünistliku koloonias on Jaapani sündinud muretsa omale efektiivselt politsei-vägesid - kasutatavad kui kaitses- vägi. Peking on teadlik, et pärast ameeriklaste lahkumist Aasiast, paratamatult jääb nende peavastaseks ekspansioonil Aasiast siiski jälle Jaapan, nii nagu see on olnud varemgi ajaloos.

USA ja Hiina deklareerivad oma vaateid maailmapoliitika kommünikeesse üksteisest eraldi. Hiina poolt torkab silma deklaratsioon, et "kõik rahvad, suured ja väikesed, peavad olema üheõiguslikud, suured ei tohi kimbutada väikesi", mis teatud määral näib olevat suunatud teise suure kommünismiaas N. Venemaa vastu, eriti kui arvestada varasemad Pekingi kriitilisi sõnavõtte naabri "sotsiaalimperialistide" väkerahvaste ja riikide vastu oma lähikonnas. Raske on muidugi uskuda, et Peking sama põhimõtet kasutaks rakendades näit. Tiibeti osas, kus ta ise teostab kolonialismi.

Suure otustega koormatud kohtamine andis otseseks viljakas trafareetse lubaduse edaspidisteks kontaktideks mitmesuguseid kõrvalkanalite kaudu, kultuuri-, spordi-, ajakirjanduse jne. vahetuseks, mis teatavasti vabade riikide vahel on loomulik ega vaja mingeid erikokkuleppeid. Nüüd on aga kommünismiaas, ka Hiina, välismaale suletud ja viimane nii põhjaliku hermeetilisusega, et maailm väga vähe teab, mis Hiina sisemuses tegelikult sünnib ja millesed on rahva meeleolu. Nixon käis Hiina müüri, mis ehitati 1600 aastat enne Kristust. Praegusel kommünistlikul Hiinal on aga ees samasugune müür puhtfaktiliselt nii vaimeit kui ka normaalse läbikäimise osas. Kommünistlikud maad ei pääse oma raudestist. See jäi ka Nixonist maha. KLA

Kava Türgi-eestlaste viimiseks Austraaliasse

SYDNEY (M. E.) — Praegu viibib Austraalias oma kümnead ümbermaailma misjonireisil õp. Helmut Rüdrik, kes töötab evangelistina Toronto Eesti Evangeelse koguduse juures. Jumalateenistuste kõrval Austraalia eestlaste keskest, loodab ta leida võimalusi Türgimaa eestlaste probleemi tutvustamiseks Austraalia eestlastele samuti tahab H. Rüdrik koos prof. A. Paris'iga Austraalia valituses juures astuda vastavalt samme Türgimaa eestlaste emigratsiooni suunas Austraaliasse. Selleks on tal kirjalikud volitused Kanada Eesti Välisviitluse Nõukogult ja Eesti konsullilt, I. Heinsoolt.

Eeloleva kahe kuu jooksul teenib õp. H. Rüdrik eestlasi jumalasõnaga Sydney, Melbourne, Adelaide ning Perth'i linnades. Sealt vii teekond edasi Türgimaa eestlasi külla, et Austraaliast saadud informatsiooni suunata sealtse eestlaste emigreerumist Austraaliasse. Loomul-

kult teenib õp. Rüdrik Türgimaal olles sealset eestlasti ka jumalasõnaga.

Austraalia aptsiooni kõrval püütkes siiski ka Kanada valituses juures edasi taotleda Türgimaa eestlaste emigratsiooni Kanadasse, et esimesel võimalusel neid puudu-

VÄLISKOMMENTAAR

NIXONI LÄBIMURRE

Nagu president Nixon mitmel puhul on ütlenud — viimati oma aastaruandes USA kongressil 9. veebruaril — pidi tema kokkusaamine hiina juhtidega juba iseenest tähendama "suurimõõtmelise läbimurre". Mingsisuguseid "kiireid lahendusi" polevat aga seevastu veel oodata. Esialgu piisavat, kui seniseid "vanu hukkamõistmisi saab asendada arvamusete konstruktivise vahendamisega". Nii või andis Nixon küllalt selgesti mõista, et tema külastäht Pekingisse on rohkem sümboliseet laadi ja märgib ainult esimest sissejuhatavat sammu pimevuse vähendamisel Pekingi ja Washingtoni vahel. Kas ja kuivõrd see lootus paika pidas, selgus juba külastähtu ajal.

President Nixoni vastuvõtmine Pekingi lennuväljal oli järe, kuid korrektne. Külastil tervitas paarikümne pealine ametlik delegatsioon valitsusjuhi Tehu En-laiga eesotsas. Kohal oli muidugi ka aukompanii ja suur orkester. Aga lennuväljal ja pikal teel pealinnas puudusid rahvahulga, mis paljudel kordadel on kuulunud lavastuse hulka. Silmatorkavalt puudus ka traditsiooniline aukskord külalisele auto ümber. Kas pidi kõik see tähendama pettumust Nixonile? Vaevalt, sest külaline tuli ikkagi maal, mille paari aastakümne jooksul pole olnud mingit diplomaatilist ühendust Mandri-Hiinaga. Nõnda oli ainult loomulik, et rahvahulga pidid sündmusest kõrvale ja kui leiduski uudishimulikke, siis tõrjuti need kõrvaltänavatele.

Ometi läks kõik paremini kui külalise vastuvõtu algusest võis järeleda. President Nixon oli veetnud nädal neli tundi Puna-Hiina pealinnas, ja ta sai küsida koheks kokkusaamiseks Mao Tse-tungiga. Mitte kunagi varem pole ükski külaline väljast saanud kohata Mao Tse-tungi juba külastähtu esimesel päeval.

Kutse Nixonile tuli mitte ainult ootamatult, vaid ka väljaspool ametliku programmi. Selle tagajärjel hiinlaste paratamatult ka ettenähtud suur pidusöök külalisele, mille korraldajaks oli valitsusjuht Tehu En-lai. Nixon jutujamine Mao Tse-tungiga leidis aset viimase kodus ja kestis tund aega. Millest sel kohal-misel konkreetselt kõneldi, pole teatavaks saanud. President Nixoni pressiseff Ziegler tähendas sel puhul lühidalt, et mõttevahetus on olnud "asjalik ja avameelne".

Mao Tse-tungi kohtamine Nixoniga väljaspool ettenähtud programmi on välisvõtjatele arvestes märkimisväärt suur tähendus annavad Pekingi võimukandjad ameerika presidendile külastähtu, hoolimata ametlikult reserveeritud hoiakust ka sabumisel. Selle poolt kõneleb ka asjaolu, et külastähtu kirjeldamine on antud ebavalitselt palju ruumi nii hiina ringhäälingus kui televisioonisadeks ja ajakirjanduses. Näiteks pühendas Pekingi häälekandja "Rahva Päevaleht" tervelt kaks lehekülge külastähtu alguse kirjeldamiseks, tuues ühtlasi pildi Mao Tse-tungi ja Nixon kokkusaamisest. Edasi kirjeldati lehes pikemaalt ka valitsusjuhi Tehu En-lai poolt antud pidusööki ja sellele järgnenud läbirääkimisi Nixoniga. Rikkalikult informatsioonist järgneb loomulikult, et niivõrd tahvad Pekingi võimukandjad oma rahvale teatavaks teha algust oluliselt tähtsate sündmuste arengus. Et rahvas ise teepoolest tunneb ebavalitselt suurt huvi ameerika presidendile külastähtu vastu, seda näib muu seas kinnitavat ajalehtede harukordset kiire läbimüük.

Nõnda võib kokku võttes jääda mulje, et president Nixon on praktiliselt toime tulnud sellega, mida ta tavates nimetada "suuremõõtmelise läbimurreks" senises poliitikas. Mitmed kommentaatorid näevad niidagi saatuse peale taolist selles, et just mees, kes viiekümnead aastat tagasi isegi kümnead aastat algupoolt oli kantud antikommünistliku ristisõja vaimust, nüüd nii innukalt tahab teha lõppu kommünistliku Hiina kauaajale iseloomulikele. Nixon läbimurre on aga kahtlusega probleem, mis paratamatult lõikab ida ja lääne vahel. Kas saab sellest kasu ja kes kahju? Vastus küsimusele nõuab muidugi aega, eriti põhjuseid, et avalikkuse osas on esialgu jäänud arutavaid pausi juba palju kõigest sellest, mida varjati tipphoimisel Pekingis. Millest vilja tipphoimisel praktiliselt võib anda, peab seeläbi mitte sõnades, vaid külastähtu järgnevatest tegudest.

A.K.

250 aktiivset eesti pensionäri Torontos

TORONTO (VE) — Pensionäride klubi Torontos on palju noorem organisatsioon kui pensionäride ühingud Rootsis (asut 1970), olles aga juba nüüd 250 liikmeaga suurimad eestlaste ühingud Kanadas. Liikmete arv tõuseb, nagu jutustab klubi esimees Elfride Loosberg.

Ta jutustab:

— Meie peamine tegevus on pensionäride huvide kaitsmine. Külastatavate vanaduskodude, haiglate ja puhkekodude, kus leidub eestlasi. Külastajal tuleb viia haigetele ja vanadele kinkepakikesi, milles loomulikult ka midagi maksavad. Selleks tuleb meil teha või korraldada üritusi ja algatusi, et saada oma organisatsiooni tegevuseks kapitali.

Asja lõppes jõuluperiood, kus kõik

meie juhatused liikmed olid kõvasti ametis jõulupakkide viimase üksikutele vanematele puhkekodudes oleval ja haiglates viibijale. Meil on küllalt vanu kaasmaalasi, kellele pole omakseid ja kes üksinda viibivad vörrastes vanaduskodudes. Kas oskate ette kujutada seda rõõmu, mis neile osaks saab, kui meie klubi inimesed neid pakikestega külastavad.

— Kas mõnes vanaduskodus on ka rohkem eestlasi?

— Neid leidub üle linna. Kuid kõige rohkem eestlasi leidub Taara vanaduskodus Port Creditis. Seda vanaduskodu juhatab pr. Enders. Seal on ka eestlastest ödesid ja 8 pensionäri. Jõuluku viimase siina kinkepakke, kuhu lisati eestikeelseid raamat, neile, kes loevad. Seal leidub ka üks eestlane, kes ootab valmistada suurepärased kunstilisi.

— Teil peab siis küll ulatuslik juhatus olema, et suudate oma ülesseadud kohustusi täita?

— Oleme ju alles noor organisatsioon. Alustasime tegevust alles 1970. aastal ja saame ametlikult veebruaris kahe aastaseks. Kuid me tegutsesime ja meie arv suureneb. Kuigi meie hulgas leidub lahkujaid, tuleb siiski rohkem liikmeid juurde. Praegu on meie juhatuses 7 liiget, kuid tegevuse laienedes tuleb meil kindlasti juhatuse liikmeid juurde valida, ütleb pr. Loosberg.

Eesti lipp viiakse Kuu peale

WASHINGTON (VE kirjasaat-jalt) — Ameerika Ühendriikide astronoomid viivad oma järgmisel kosmoselennul Kuu pinnale ka Eesti sinimust-valge lippu koos kõigi riikide lippudega, kelle iseloomust USA valitsus on tunnustanud. Selle tegi Washingtonis Leedu Vabariigi aastapäeva aktusel teatavaks Doyle Martin, kellele Ühendriikide välisministereerimis alluvad Balti riikide küsimused. Leedulaste iseseisvuse 54. aastapäeva puhul kõneldes meenus ta erilist, et 28. juulil mõõdub 50 aastat sellest kui USA andis Leedu vabariigile oma de jure tunnustuse.

Leedulased, keda teatavasti ühendriikides elab rohkem kui kodumaal, tähistasid rahvuslikku tähtpäeva sündmusekohaste aktustega kõigis suuresmates keskustes.

Leedu Vabariigi aastapäevaks oli aga välisminister Rogers saatnud Leedu saatkonnale samasulise lähtituse kui selle said eestlased 24. veebruaril. Eesti Vabariigi poolt käis Leedu saatkonnas Washingtonis teritamas E.V. esindaja Ernst Jaakson.

des kannatavad kaasmaalasi välja saada ülemasailma.

Türgimaal vii misjonireis edasi Sakamaale, Rootsi ja Inglismaale, kus õp. H. Rüdrik teenib kaasmaalasi jumalasõnaga kümnetes linnades.

Teatavasti "Üsusoniim" raadiosaadete kõrval Ontarios, kuulutab õp. H. Rüdrik evangeeliumi raadio kaudu ka Euroopas elavatele eestlastele. Raadiosaadetes Euroopas lähevad välja ja võmsa, veerand miljon wati tugevuse saatelajana kaudu ja kannavad nime "Hea Sõnum". Ka Türgimaa eestlased rõõmustavad nende saadete üle.

Leinateateid

Viljandis suri 14. veebruaril Marie Säde, sünd. 15. aprillil 1895 Puik-tus.

Leevil, Eestis, suri 15. veebruaril Marie Ivask, n-nori Lori, sünd. 22. augustil 1894 Karksi-Nuias.

Buenos Airesis, Argentinas, suri 4. veebruaril Alide Freimuth, n-n Nudel.

Lääne-Austraalias suri 6. veebruaril Helmi Saareste.

Akad. eksamid

Montrealis lõpetas Sir George Williamsi ülikooli filosoofiateaduskonna Merike Mäeyer B. A. kraadiga. Ta kuulub akadeemiliselt ENUS-i.

● Kanda televisiooni ülesandel viibis New Yorks CMC-ringhäälingu juures töötav Edgar Väär, et teostada dokumentaalfilmi ülesvõtmist.

ESTI PÄEVALEHT

Eestiska Dagbladet
Pästoimetaja Juhana Kokla
Vastutav väljaandja
(ansv. ulg.)
Arvi Moor

Toimetuse ja talituse:
ESTI MAJAS Stockholmis:
Wallington 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 667
101 29 Stockholm 1
Telefon 21 84 46

Toimetaja Eeskilustena Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
531 02 Eeskilustena, tel. 016/14 77 72
Tellimispstgiro nr. 15 67 70-0
Kuulutusarvete postgiro 60 59 00-0
Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:
Aasta kr. 147-
Termin (4 kuud) kr. 43-
Kuu kr. 15-

Väljaandja ESTI PÄEVALEHT
FÖRLAGS AB

Trükkija: Eeskilustena-Kurirans
Tryckeri AB Eeskilustena 1972

Esinejaid ERL kireval õhtul. Vasakult "Kassari" muusikatrio liikmed Jaan Seim, Tiit ja Mari Seim, ühislaulude juhataja Viljar Nairis, operetiprimadonna Mari Kamp, tenor Raimond Raidve, pianist Helga Andreae ja teadustaja Roman Väli. (EPL-foto Lepper).

USA tunnustab Taivani kuuluvust Mandri-Hiinale

President Nixon Hiina-külaskäigu lõppedes väljastati ühine kommünikee, milles USA ametlikult deklareerib, et Taiwan on üks osa Hiina Rahvavabariigist. Samasugusest kinnitab USA, et Taivani küsimuse rahulik lahendamine on hiinlaste sisemine asi, kusjuures mõeldakse hiinlaste mõlemal pool Formoosa väina. Vastavalt nendele eeldustele on USA-1 kavas eemaldada ajajooksul Taiwanist kõik oma sõjalisel seadmel ja sõjaväelased. Seda tehakse pidevalt ja paralleelselt pinge vähenemisega aktuaalses piirkonnas.

Tegeklük ei oma USA Taiwanil suuremaid sõjalisi üksusi, arvestades kohaselt on saarele paigutatud umbes üheksa tuhat meest, kes kuuluvad ohujõududesse. Nende osatähtsus võrreldes Chiang Kai-sheki enda tugeva armeega on tüline. Ameerika laevastik lõpetas paari aasta eest ka patrulliteenistuse Formoosa väinas.

Kohe pärast Nixon'i lahkumist Hiinast testas ka Jaapani peaminister Sato, et Taivani kuuluvus Hiinasse on endastõustetav, mille kohta poliitilised vaated järgivad, et see on täielik tunnustus Hiina RV nõudmistele liita Taiwan ülejäänud Hiinaga. Sato märkis, et UNO-s on praegu Hiina RV esindatud, mis ühtlasi tähendab ka seda, et Taiwan on üks osa mandermast.

Et Jaapan omal ajal üldse sõlmis rahulepingu Rahvusliku Hiinaga, järele sellest, et sealne režiim oli üks UNO asutajatest ja selle liige. Kui tänapäeval Jaapan üldse tahab oma sidemeid Hiinaga normaliseerida, tuleb pöörduda Hiina Rahvavabariigi poole, sõnas Sato.

Jaapan omab praegu Taivani pealinnas Taipei suursaadkonna, kuna Pekingiga pole olemas mingisuguseid diplomaatilisi sidemeid. Seevastu on aga Jaapani kaubavahetus Hiinaga

ulatuslik ja Tokiost on juba varem mõista antud, et turgusid tahetakse laiendada.

Taibeis aga kinnitab Taivani valitust, et Rahvus-Hiina valitus on endiselt kogu Hiina õiguskohal valitus, kuna seda on valitud kogu Hiina rahvas. Välisministeeriumi teadaandes öeldakse, et Hiina RV valitus on "mässajate grupp, kel pole mingit õigust esindada hiina rahvast". Samuti leitakse, et üksikuid mida Nixon Pekingi juhtidega ka ei otsustanud, on otsused igal juhul mittekehtivad.

Hiina Vabariigi valitus soovib pühakulikul alla kriipsutada fakti, et Hiina kommunistlik valitus on kogu hiina rahva vaenlane ja ühtlasi alikaks kõikidele probleemidele Aasias ja ka ülejäänud maailmas. Hiina Vabariigi valitus ja hiina rahva pingutused näevad ette brutaalne režiimi kukutamist, kusjuures piiritletakse nii Hiina kui ka ülejäänud maailm, öeldakse Taipei avalduses.

USA-Hiina kommünikee ülejäänud osas märgitakse, et seni soigusolnud ja isegi vaenulikele suhteid tuleb normaliseerida. Selleks külastab Pekingit "aegajalt" mõni kõrgem esindaja USA-st. Tahetakse elustada kontakte

teaduse, tehnika, kultuuri, spordi ja uudistevahenduse alal, kusjuures Hiina arvatakse lubab mõnel suuremal USA uudistebürool avada toimetuse mandril. Seniajani on Hiinat jälgitud Hongkongist.

Vietnami osas on mõlemad pooled ettevaatlikud. Hiina RV omalt poolt muudugi kinnitab oma siimpoliitikat Vietnami rahvale tema püüdlus saavutada ettenähtud eesmärgid ja viitab PNL-i poolt esitatud rahuprogrammide, milles muuhulgas nähakse ette kõikide võrreldes vägede eemaldamist. Ameeriklased onkardak kinnitavad, et Indo-Hiina rahvad peavad ise otsustama oma saatuse üle ilma intervetsioonita väljast. Lahendus leitakse läbirääkimiste teel, kusjuures USA viitab Saigoniga kokkulepitud 8-punkti programmile, mis avaldati 27. jaanuaril 1972.

Muidugi aga on Nixonil visiti Pekingisse leidnud suhteliselt positiivse hinnangu peaaegu kõikide jätkivate USA poliitika poolt. Lahkavaruusi esineb muudugi Taivani osas, kuna leitakse, et Nixon on "Chiangi režiimil jalgad alla ära löönud". Teisalt aga märgitakse, et lõplike hinnangu tegema ja kommentaaride tuleb oodata kuni Nixon isiklikult on avaldanud üksikasjalikuma reporti.

Heatasemeline kava ERL kireval õhtul

Pärast uut Eesti Maja avamist aastavahetusel on seal käinud vilgas ja vaheldusrikas seltskondlik tegevus. Üks üritus on vaevalt lõppenud, kui teine on pakil selle kannul. Ja märtsikuu ürituste kalender kuulub välja kümmekond mitmesugust ettevõtmist — raamatunäitus, teatriõhtud, kunstinäitused, kõneõhtud, kirjandus-laureaadi austamine, muusikaõhtud ja tagatipuks maskiball. Stockholmist eestlastkond ei saa kurti, et tema vaba aega ei ole piütud tähta hivatavate kultuuriliste ja meelelahutuslike kokkutulemistega. Ole ainult meheks igale poole jõudma ja osa võtma!

Möödunud laupäeval, 26. veebruaril seadsin seepärast sarnamud Eesti Maja poole pisut skeptilisena — kas pärast eelnenud, peaaegu samalaadset üritust ülikülalst jätkub külastajaid ka Eesti Rahvusliku Liidu kireva kava õhtule? Pidin konstateerima, et jätkus — publikut oli rohkesti. Ja meeleolu heatujaliselt ülev, valitses kodusel mõnus perekonnatütu atmosfäär.

Eesti Rahvusliku Liidu kireva kava õhtu ettekannete ja tantsuga oli mõeldud uut Eesti Maja tutvustamiseks oma liikmeskonnale. (Kõrvalmärkusena: säärase tutvustamisprogrammi oleks hästi sobinud Eesti Maja esindaja lihtke orienteeritv sõnavõtt oma tulevastele külalistele!). Pidu peremehena ja kavateadustajana toimis ERL juhataes liige Roman Väli. Ta on varem kordumalt mees silma ja ilumeelt rõõmustanud värvirikaste dekoratsioonidega või paalunud meie tähelepanu karakterdoode kehastajana teatrilaval. Nüüd tutvustas ta oma suuniste mitmekesisust ka konfereerijele ülesannetes. Roman Väli täiendas teadustaja ülesandet sobivate, meeleulovate humoreskide esitamisega laulunumbrite vabele.

Ettekannete osa oli rikkalik ja hea tasemel, pakkudes kokkuvõttes rea meeledejavahet elamusid. Mõne meeldiva üllatusegi. Laulusolistide esinemise avas Raimond Raidve (tenor) Kuninglikust Operist. Meie ei ole teda paaril viimase aastal kuulnud eesti üritustel. Ole meeldivaks vahelduseks teda taas kuulda ja võida nendita, et nõudlik kutsetöö ooperianambis ja rikkalikult esinemiskogemusest on lisanud hinnatavalt väärtust ta loomupärastele suutimistele. Silmapaistvalt hea on esinemiskindluse, palse töitususlik ilmekuse, hääle jõuline kasutamiskõpsus. Ta laulis meie G. Heueri "Ainult sulle", aaria Lalo operist "Le roi d'Ys" (prant-

Rõhutatatakse, et lätlaste osavõtt riigiparatuuri mitmesugustel astmetel on läbilõikes 72–80 protsenti. Ent seda muudugi ei nimetata, et 17 kommunisti kirjas mainiti võtmepeosist sioone, kus pole peaaegu üldse lätlast. Mõiste kohta "venestunud lätlastel", kes parimal juhul asuvad kõrgematel kohtadel, nendib parteiorgan, et "tegemist on võltsingu autorite rassivahetusega". Kõige selle tagant paistav selgesti ameerika luureorganisatsioon CIA ja eksilpoliitlik Kalninh, viidab Sovjetskaja Latvija.

DN omalt poolt märgib, et artiklis on terve rida nõrku punkte, mis paiguti on täiesti kammalised. Näiteks kõneleb Sovj. Latvija "dokumendis kasutatud mõistetest "Läti meri", mida läti keeles ei eksisteeri. DN-i kasutatud olnud dokumendis aga esineb korrektne nimetus "Balti meri".

Samuti ei kõnelda dokumendis "venelaste, valgevenelaste ja ukrainlaste sunniviisilise ümberkolituse Lätisse". Seevastu aga süüdistatakse N. Liitu, kes "õhutab slaavi rahvaosade massilist siserändu". See mõiste on ju hoopis midagi muud.

Sovj. Latvija nimetab näitena, et dokumendis olevat märgitud, et kõigest üks viiendik siseministeeriumi personalist on lätlastel. Seda passust pole dokumendis üldse olemas.

DN märgib, et ainus võimalus seisneb mitmes erinevas versioonis. Dagens Nyheter aga toonitab, et artikli autor esineb täiesti ebakindlalt, valikis täielikult 17 kommunisti kirja paljudest punktistest, nagu väljapuhastused jne., esitab kaunis armetult ja isendaend vastuväärivaid statistikat ja lõpuks — miks selline mürgel tähippalja "võltsdokumendi" pärast?

Mari Kampi ja Raimond Raidve esinemisi saatis klaveril tähelepäneliku hoolega pr. Helga Andreae.

Pärast ametliku kava lõppemist algasid ühislaulud, millest peale publiku võtsid aktiivselt osa solistid ja noorte-trio. Klaveril saatis ühislaule Viljar Nairis, kes hoolitas ka tantsumusiika eest.

Meelolurikas perekonnatütu teatis hiliste õhtutundide. Liikmete hoonga esimeseks kokkutulemiseks see oli olnud kohal. Kuid kas ERL, truaks järeles oma eesmärkidele, et tahaks töökavasse võtta ka mõne aktuaalse päevalikuseme ventileerimise avalikul etekandelehtul? Eesti Rahvuslik Liit on sel rindel seni tänuvääralt imutanud head algatusvõimet ja teemalaidlikkust.

Ed. Keiniga
● Lakewoodis toimunud "Read Oak Music Theatre" lavastusele "Fiddler on the Roof" valmistas lavapildid Linda Martin.

Läti okupandid: 17 kommunisti kiri on läti eksililide ja CIA võltsing

Läti okupatsioonivõimud on asunud suures skaalas dementeerima nimetatud "17 kommunisti kirja", milles mõisteti hukka N. Liidu shovinismi ja Kremli võimurite poolt. Katavat sihi kindlat venestamist, Kirja avaldas Rootsis Stockholmis suurleht DN, kuid seda on refereerinud ka Münchenis tegevse raadio "Radio Liberty" oma lätikeelses saadetes. See omakorda annab tšendi selle kohta, et saatelama läkitusi kuula takse Baltikumis üsna laialdaselt. Ainuüksi Dagens Nyheteri publikatsiooni poluaks põhjust dementeerida, kuna lehte ju Riias ei müüda.

Pärast mitmesuguste läti keelsete lehtede eitamist ja hukkamõistist on sõna võtnud ka ametlik venekeelne parteileht Sovjetskaja Latvija. Selles öeldakse, et DN-i kallaletung oleval eriti kuritahtlik juba sellepärast, et see avaldab teid siis, kui "soveti rahvaste suu pere" teeb ettevalmistusi oma 50-nda aastapäeva pühitsemiseks.

Lühidalt konstateeritakse, et tegemist oleval võltsinguga, mille peaaugtoriks sel juhul oleks eksilpoliitlik Bruno Kalninh, elukohaga Stockholm. Artikli anonüümne autor lükkab kategooriliselt tagasi väite, nagu oleks Lätisse sunniviisil sisse toodud venelasi, valgevenelasi ja ukrainlasi. Täoline väide oleval kõiki dele Baltikumis asuvatele venelastele täielik müsteerium ja uudis. Samuti kuulvat Balti riikide pärisaleliikud esmakordselt, et nad on "assimileeritud ja russifitseeritud".

Märgitakse, et 27. aastal eest võibolla oleks selline väidetav poliitika andnud tulemusi, kuid vastavalt rahvaloendusele 1970 suureneb päriselanikkond kõigis kolmes Balti riigis. Lätis toimuvat see pikkanisi ja seepärast "lekib" tead teatud muudatusi elanike koosseisus", seletab Sovjetskaja Latvija.

DN märgib omalt poolt, et rahvaloendusel 1959 oli Lätis 1,4 miljonit lätlast, 1970 aga 1,43 miljonit. Samal ajal aga tõusis totaalne elanike arv 2,093 miljonit 2,364 miljonile, mis tähendab seda, et rahvastikut üsna on lätlaste kahjuks. Seda Sovjeti enda ametlike andmete vahast.

Edasi toob Sovjetskaja Latvija ära statistikat, mis illustreerivat, kui võrdvohavalt kasvab ja õitseb läti kultuur. On trükitud nii ja nii mitu miljonit raamatut, on asutatud teaduste akadeemia, mille üks osakondadest ainuüksi tegeleb läti keele ja kirjandusega, edasi loetletakse paljusid esinduslikke läti kirjanikke, heliloojaid ja kunstnikke, öeldakse, et tegutseb nii ja nii palju teatreid ja nõnda edasi. Nõrdumusega toonitatakse, et "kõike seda pole väidetavas 17 kommunisti kirjas üldse mainitud".

Säälsamas aga ütlev autor, et oleval endastõustetav, et Läti majanduslikule arengule on suureks abiks olnud N. Liit. Samuti toonitatakse eriliselt, et kaasa on aidanud mitmed "vennasrahvused".

Soome-Eesti liitriigi mõte 1918-19

Eestlaste huvi, soomlaste jahedus

Esimene Maailmasõja ajal oli Stockholm sõjast emale jäänud suurlinn, mis kujunes keskuseks nii Soome iseseisvuse taotlejatele kui ka Baltimaade Venemaa poolt ajatule, kirjutab Seppo Zetterberg pikemas artiklis soome ajakirjas "Nootti" pealkirja all "Soome-Eesti liitriigi kava 1918-19", märkides, et Balti aktivistidest Stockholmis oli kõige tuntuim Aleksander Kesküla, kelle plaani järele pidi Saksumaa enne purustama Venemaa sõjaväe, selle järel pidi Rootsi okupeerima Soome ja Eesti, misjärel oleks moodustatud liitriik Rootsi, Soome, Eesti ja Ingerimaast. Alles sõjalise kaotuse ja piirimaade okupeerimise järele teostaks Lenin revolutsiooni.

Kuuldes nendest plaanidest minnes-
lanud Venemaa Stockholmist saadik
Nehudov ja teda tulnud ergutada
lange teega...

Soome aktivistidega Stockholmis
seabunud doktor ja hilisem profes-
sor Herman Gummerus puutus kok-
ku Kesküla. Leedu-saksa parun
F.v. Ropp oli nimelt Berliinis keva-
del 1916 loonud Venemaa poolt rõhu-
tud rahvaste liidu, mille sihioks oli
Venemaa vähemusrahvaste liitmine
rõituseks nende sihtide eest lend-
etude, artiklite ja ettekannete abil.

Gummerus hakkas selle liidu
üle-andel organiseerima Stockhol-
mis Venemaa vähemusrahvusi.
Kesküla aga hakkas töötama selle
tegevuse vastu.

Tema meelest oli liit baltisaksa sõ-
bralik. Kesküla polnud Stockholmis
eestlaste ametlik esindaja, kuigi ta
end selleks pidas. Et saada oma or-
ganisatsiooni eestlaste esindajat, kutus
Gummerus sinna Stockholmist
seabunud Heinrich Prantsi, kelle te-
gevusest küll pole jälge. Küll aga
elgub Gummeruse päevikust ja kir-
javahetusest, et Kesküla ja Prants
rääkisid Gummeruse juures teineteise
peale kaebamas.

GUSTAV SUITS HELSINGIS

Samal ajal sai Soome ja Eesti riik-
liku ühendamise mõte innuka esi-
ndaja Helsingis. Soomes õppinud ma-
gister, hiljem professor Gustav Suits
oli sügisest 1917 avalikult hakanud
propageerima Soome ja Eesti liitu.
Novembris 1917, kui Saksumaa oli
vallutanud Eesti saared, arvas Suits,
et Saksumaa vallutab peagi kogu
maa. Selle tõttu nägi ta ainult kahe
lahendust: Saksumaa tekib revolu-
tsioon, mis takistab vägede edasi-
süngi — või tuleb moodustada Soome-
Eesti liit, mis kaitses neid maid
sakslaste vastu.

Ettepanekus skitseeris Suits Soome-
Eesti kaksikvabariigi põhimõtte-
d. Kummagi oleks oma asutav
kogu, põhiseadus, parlament, valit-
sus ja ametiasutused. Riigipea po-
sitsioon polnud ettepanekus määrat-
letud.

Suutsu soome sotsiaaldemokraatli-
ku erakonna edukuma-rühmale
tehitud ettepanek oli 28. 11. 1917 pöö-
-

vakorral rühma koosseisul. Seal ot-
sustati kiri esitada põhiseaduse ko-
misjoni sotsiaaldemokraatlikule grup-
pile, et see teeks vastava ettekande
erakonnale. Näib, et põhiseaduse ko-
misjoni sotsialistid ei olnud ettepa-
nekuist huvitatud sellest sellest pole
jälgegi rühma protokollides.

Teise foorumina kastas Suits Soome
iseisvuslaste Uusi Päivälehti
klubi, mis oli koondunud samanimeli-
se ajalehe ümber. 17. novembril 1917
pidas Suits klubis ettekande Soome
ja Eesti ühendamisest kaksikvabariig-
iks, mille põhiseadused, parlamen-
di ja valitsused oleksid kummagi
eraldi, kuna ühised oleksid liidu-
nõukogu, välisesindused, kaubandus-
poliitika ja kaitsevägi. Ettepaneku
üllatavusest hoolimata pooldasid mit-
med sõnavõtjad seda ideed.

LITRIIGI PROBLEEM PETERBURGIS

Peale Soome vabadussõja puhke-
mist ja end iseseisvaks kuulutanud
Eesti okupeerimist sakslaste poolt
siirdus liitriigi idee pööranda alla, il-
lustades siiski piisavalt elumärke.
Kuna sakslased tungisid Eestisse
vaenlastena, aga olid Soome kutsu-
tud vabastajateks, hakati Eesti pö-
randa all tegutsedes valitsuse ring-
kondades lootma, et Soomest ja Eest-
ist saaks liitriik, kes aitaks Eestil
vabaneda sakslaste terrorist. Eesti
Ajutise Valitsuse juhataja Konstan-
tin Päts koostas memorandumid selle
liidu koostamise kohta, mis pidi esi-
tama Soome Peterburgis asuvalle
esindajale Carl Enckellile, kes pöran-
da all oles kohtas 12. aprillil 1918
Eesti valitsuse saatkonnaga. Soome
valitsuse esindajale teatati Eesti ise-
seisvuse manifestist.

Ühtlasi paluti, et Soome ja Eesti
vahel tehtaks leping eesti ohvitse-
ride koolitamisest Soomes. Vasta-
vad kirjalikud esildised anti paar
päeva hiljem Peterburgis tegutseva
valgete soomlaste organisatsiooni
juhatajale härra Grönroosile, kes
pidi need saatma kuriiriiga Soome.
Dokumentide edaspidine saatus on
teadmata.

Nende dokumentide täpne sisu sai
avalikuks alles novembris 1932, kui
sekkordne Soome saadik Tallinnas
Wuorimaa leidis venekeelsele doku-
mentile, mille pealkirjaks oli "Soome-
eesti liitriigi või Soome-Eesti riiki-
de liidu põhijooned". Ettepaneku ko-
haselt pidid Soome ja Eesti ühinema
liitriigiks, milles kummagi oli au-
tonoomia. President pidi olema ühi-
ne, samuti välis- ja kaitsepoliitika
ning sõjavägi ja selle juhtkond.

RIIA MAAPÄEV

Peale selle, kui sakslased olid oku-
peerinud Eesti veebruaris 1918, soov-
isid nad saada alistatud rahvaste
õnnistust oma poliitika. Nad kutu-
sid kokku 9-10 aprillil maapäeva
Tallinna ja Riiga. Enamik osavõt-
jalist olid balti-saksa mõisnikud Eest-
i vallavanemad leidisid, et nad ei või
osa võtta ebadeaduslikest otsustest,
esitasid 10. aprillil Riias protesti ja
marssisid maapäevalt välja.

Protest, mille oli koostanud K.
Päts, sisaldas muuhulgas märkuse
Soome ja Eesti liitriigi kohta: "Eest-
i rahva südames on alati olnud
igatsus uuendada aegade jooksul
kadunud sidet Soome vennasrah-
vaga.

Seni on neil sidemetel olnud ainult
kuultuuriiline iseloom, kuid nüüd need
viivad muutuda riiklikeks. Kui eest-
i rahvas üldse pooldab mingit riik-
kidevahelist liitu, siis saab see ainult
olla kahe vennasrahva kaksik-vaba-
riiki. Eesti rahvas ühendaks meelsas-

ti oma saatuse Soome vabariigiga".
Tegelikult muudeti protesti esitami-
sel vastav koht, nii et Pätsu soov
kaksikvabariigi loomiseks ei tulnud
avalikkuse ette.

LIIDUMÖTE ARENEB

Varasuvest alates hakkas dr. Toivo
T. aila esindama Soome huvisid
Tallinnas. Ta märkis, et on pidanud
nõu eestlastega tugevate sidemete loo-
miseks Soome ja Eesti vahel. Eest-
lased olid soovitanud Austraia-Unga-
ri toalist liitu ühise riigipeaga. Vä-
lispoliitika eesti hoolitseks Soome,
Eestil oleksid konsulaadid tähtsama-
tes paikades.

Soome selleaegased välispoliitil-
sed juhid olid siiski kava suhtes
skeptilised. Venemaa tung Lääne-
merele poleks nende meelest ohus-
tanud mitte üksi Eestit vaid ka
Eestiga liitunud Soomet.

Hilissuvel ja varasügisel käsitleti
Rootsi ajakirjanduses palju Soome ja
Eesti riikliku ühinemise probleeme.
Osa vastavatest uudistest tuli Stock-
holmi Eestiska Byråst ja Eestiska
Informationsbyråst. Esimest juhtis
Aleksander Kesküla ja teisel, amet-
likku, Gustav Suits. Soome saatkon-
nal oli palju tööd, et õiendada kõik-
suguseid väärarusaamisi.

HOLSTI JA PIIBU KONTAKTID

Kevaldel 1918 saabus Londonisse
Eesti välisdelegatsioon Ants Piibu
juhtimisel. Seal asus juba paar kuud
Soome Londoni saadik Rudolf Holst-
i, kel on suured teened eestlaste tut-
vustamiseks inglise poliitikameestele.

Holsti märkas algusest peale, et
eestlased suhtusid temasse jahedalt.

Selle peapõhjus oli Soome vä-
lispoliitika Saksa orientatsioon,
mille tõttu eestlased arvasid, et
Soome pooldab ka Saksa poliitikat
Eestis. Pikapeale need arusaama-
tused lahenedisid, Holsti osutus soo-
jaks Eesti sõbraks.

Ta ei olnud rahul asjaoluga, et
Soome valitsus ei olnud tunnustan-
ud Eesti iseseisvust. Kui Soome
oleks seda teinud, siis oleksid Su-
ja Inglismaa suhted paranenud ja
tekinud paremad eeldused Soome-
Eesti koostööks.

Koostöö mõte näib olevat mõlku-
nud ka Ants Piibu meele. 25. juu-
li esitas ta inglise välisministerru-
mi Balti küsimuste ekspedile prof.
Simpsonile memorandumid Eesti vä-
lispoliitilise olukorra ja orientat-
siooni kohta, küsides muuhulgas, mida
inglise valitsus arvab Skandinaavia
liidust Eestiga või Eesti-Soome mit-
tesaksaõbralikust liidust. Nii jõudis
liiduküsimus ka inglise välisminist-
ri ette. Ministri võimaliku seisuko-
ha kohta puuduvad andmed.

Sügisel, kui Soomes kuningriigi
probleem lahenes lahenduseks, sattus
Holsti vastuolude ette üheilt poolt
Soome välispoliitika ja teiselt poolt
isikliku baltisõbraliku vastekoha va-
helt. Tema meelest oli "Soomel ajaloo
ees väga suur vastutus eesti saatuse
pärast — ja mitte ainult nende Vite-
moodustasid ainult 10 prots. eestlas-
na-karjalaste päästmise pärast, kes
te arvust".

Keset neid probleeme sai Holsti
telegrammi Soomest välisminister
Stenrothilt 24.10.1918. Telegrammi
lause kõlas sõnasõnaliselt järgmiselt:
"Eestile oleks kaheldamata kõige
soodsam mingi personaalunioon
Soomega".

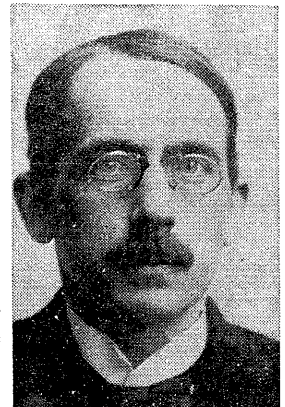
Holsti võitis kohe kontakti Piibu-
ga. Telefonikõnes vastas Piib, et tal
pole õigust võtta seisukohta perso-
naaluniooni küsimuses. Holsti sai sel-
lest aru, kuid küsis Piibu isiklikult
seisukohta. Piib vastas pisut puigel-

Soome-Eesti liitriigist ei saanud asja. Küll aga tekkisid hea-
naaberlikud vahekorrad ja riigipead sooritasid vastastiku-
seid küllaskäike. Pildil võtab Konstantin Päts Tallinnas vastu
Svinhufvudi.

des, et Eesti ei taha midagi tegemist
teha monarhiga, aga kui Soome pü-
sib vabariigina, siis leitakse arvata-
vasti teid koostöö tugevdamiseks.
Holsti teatas Piibule, et praegune Soome
valitsus pole teinud midagi Eesti
heaks, kuid nüüd see soovib "toetada
ja teiega koos töötada".

Holsti saatis Piibu vastuse edasi
Soome ja küsis ühtlasi, kas perso-
naaluniooni probleemist võiks infor-
meerida ka laiemad ringkonnad, sel
juhul, kui Eesti ühineks Läti, Leedu
ja Poolaga mingisuguseks entente
cordiale'ks. — Hiljem Holstil ja Piibu
personaalunioonist enam juttu
polnud.

Gustav Suits

Soome valitsuse personaaluniooni
puudutav telegramm näib olevat ai-
nus Soome ametlik riikide liitumist
käsitlev ettepanek. Selle äkilise saat-
mine äratas hämmastust, sest Holsti
varasemad eestisõbralikud memoran-
dumid ei näi olevat mõjutanud valit-
sust. On võimalik, et telegrammi
taas olid sakslased, kes tahtsid Soome-
t ja Eestit omavahel lähemale
tuua.

Soome ja Eesti suhted ja liitriigi
probleem sattusid uude olukorda, kui
Eestias algas novembris 1918 vabadus-
sõda maale tungivate enamlaste vast-
tu. Soomlased hakkasid Eesti Abista-
mise Peakomitee kaudu organiseer-
ma vabatahtlikke Soome lahe lõuna-
rannale. Samal ajal toimus ka poliit-
iline ühistöö. Saadeti üle lahe amet-
likke ja ebaametlikke telegramme,

milles kujutleti ühist tulevikku.

Jaauaril 1919 rääkis Eesti Abista-
mise Peakomitee esindaja mag.
Y.O. Ruuth, et ta oli Tallinnas
rääkinud Pätsuga Eesti ja Soome
uniooni.

Kui Ruuth oli tähendanud, et Eest-
i ja Soome vahelisel mereühendusel
on raske hoida vaba, kui Eesti-Soome
liitriigil pole ülemvõimu Soome
lahel, oli Päts arvanud, et Põrkala
ja Tallinna kindlused hoiavad lahe-
vabana. Ruuth rääkis ka et eestlased
soovivad uniooni, kuid imestavad, et
see mõte pole leidnud Soomes poe-
lehoitu.

PARIISI RAHUKONVERENTS

Ka Pariisi rahukonverentsil tõusis
Soome ja Eesti lähenemise mõte üles,
küll ainult teoreetiliselt. Eestist sa-
detud rahuläbirääkimiste saatkond,
keda juhtis välisminister Jaan Poska,
oli saanud valitsuselt volitused,
mille järgi esimesel kohal oli täielik
u iseseisvuse saavutamine, teise vöi-
mandana föderatsioon Soomega, kol-
mandana Läänemere-maade liit ja
neljandana föderatsioon Venemaa-
ga. Pole andmeid nende erivõimaluste
käsitlemise kohta Pariisis. Juba ja-
nuaril teatas Poska Pariisist Pätsu-
le, et sealsete meeleolude järgi tuleb
esimesena esile Eesti ühendamine
saksaõbraliku Soomega. Kuid ühes-
ki rahuläbirääkimiste organis ei ole
probleemi ametlikult käsitletud, see
ei peegeldu ka Poska avaldatud pöö-
vikus.

ÄÄRRIIKIDE-POLIITIKA SUUNAS

Soome ja Eesti lähenemisidee hak-
kab muutuma alates suvest 1919.
Hakkab idanema laialdasem poliiti-
line ja sõjaline koostöö Soome, Balti
riikide ja Poola vahel, n.n. äärrii-
kide poliitika. Selle kõige innuka-
mad pooldajad olid just Balti riigid.

Augusti lõpus 1919 Soome uus vä-
lisminister Dudolf Holsti esitas
valitsuse väliskomisjonile memorandum-
mi, milles ta rõhutas, et Soome peab
tegutsema ühiselt samas positsioonis
olevate riikidega — Baltimaade ja
Poolaga. Kogu sügisel peeti nende
riikide vahelisi nõupidamisi. Sellega
lõpeb ka Soome ja Eesti liitriigi idee
arendamine. Äärririikide poliitika ei
taotlenud riikide oma vahelisi liite.

Liitriigi idee kerkis siiski veel kord
esile, Selle viimane esinemine oli
eesti pagulase admiral Pitka ettepa-
nek kevadel 1942 Soome ja Eesti liit-
miseks üheks riigiks. Ettepanek lü-
kati tagasi.

Aleksander Kesküla

Austraalias toimus esimene Metsaülikool

SYDNEY (NL) Jaanuari lõpul Sydney lähedal Pärirannas (Pearl Beach) toimunud esimene Metsaülikool Austraalias kestis kolm päeva ja sisaldas 12 loengut 9 lektorit. Osavõtjad kogu korraldajatega ja kehe lektoriga, kes kogu aja MÜ-s viibisid, moodustasid 15-pealise grupi, mis oli paraja svrusega arutlusriikmaks loengute järel.

MÜ kasutada oli Sydney ülikoolile kuuluv bioloogia õppejaam — ühe loodusearmastaja poolt ülikoolile pärandatud maamajand vaikes orus, kolmest küljest mägede vahel, pool miili mererannast ja väikesest asulast. Aasta kestel kasutatakse õppejaama üliõpilaste ekskursioonide peatukohana. MÜ-le saad need ruumid tänu pr. Tiit Salasoo isiklikele tutvustele. Oma hästi korrashoitud puudekaste murunõlvakute ja kõrge eukaliptusemetsega, mille ilmesse töid vaheldust viimasesugused palmid ja kohati lihe vihmametsa-võh, oli see MÜ le ideaalseks asukohaks.

Päriranna Metsaülikool avati 29. jaanuaril kell 10. Juhataja dr. Inno Salasoo oma lühikeses avakõnes tervitas osavõtjaid ja võitis kokku MÜ-sihid: teadumiste ja keeleõppuse arendamine vaba mõttevahetuse ja teistimõtteajate sallimise vaimus. Austraalia Eesti Seltside Liidu esimehe Arnold Perendi tervituse järel loeti ette kirjalikud tervitused Kotkajärve Metsaülikooli juhatusel ja Andres Perendilt, kes viibib Euroopas.

Avaloengus oli Arnold Prendilt ülevaade kaasaegseist maailmoliitliisist sündmustest. Lektor algas lühidalt, kuid põhjaliku kokkuvõttega sündmustest peale Teise Maailmasõja lõppu, mille põhjal tänapäeva sündmused ja olukorrad muutusid palju arusaadavamaks ning ilmesid seoses maailma eri osades asoteleidvate arengukaikude vahel. Kõne pärast arutluse lõppu asus hr. Perendi teele Melbourne'i poole, kus ta samal õhtul avas sealse uue Eesti Maja.

Ivar Grünthalist ja ta luulet kolmele Inno Salasoo. Loeti näited Grünthali mitmest luuletuskilist ja püüti lahti mõistatada täiustliku vormi taga peituvat seis mist kohati osutus raskeks, kuna luuletaja kasutab ohttrasti vähetuntut sõnu.

Teiseks külalislektoriks MÜ avapäeval oli Heino Sürbakk, kes kõneles poliitilistest erakondadest Eesti Vabariigis.

Õhtul veedeti mitu tundi lõkke ääres, kuulates pr. Ilse Tuulisi analüütilist ülevaadet pagulasküsimuskonna probleemidest, mis oli nii kaasaegsust, kui vaid kesköö lähenev sündis lõpuks "metslasi" lõkkeplatsilt lahkuks.

Pühapäeval, 30. jaanuaril algas MÜ õppetähele avapäevasega, millele järgnes I. Salasoo loeng "Usk ja loodusteadus". Lektor leidis, et mõlema ülesandeks on meid ümbritseva maailma nähtuste seletamine ja et seisukohad, nagu usk ja loodusteadus oleksid vastuolus, on tingitud lühikestest mõõdaräakimisest, millele aitab kaasa mõlemale poolele vastuvõetavate definitsioonide puudumine. Lektor definitsiooni kohase Jumala olemasolu saab eitada vaid inimene, kes iseenest peab kõikvõimaks.

Pr. I. Tuulsi jagas "metslasele" keeleõpetust kahel korral, tuues reeglite ja praktiliste juhendite vabale huvitavalt lingvistlikke andmeid, mis aitaksid selgitada ja põhjendada tänapäeval kehtivaid eesti keele reegleid.

Pühapäeva pärastlõunal oli külalislektoriks kirjanik Peeter Lindsaar, kes oma loengus selgitas kirjandusteose analüüsi eesmärgi ja meetodeid. Tema eestvõttel analüüsiti Helga Nõu novelli "Välismaalane" (koost "Kõrd kolmapäeval"), millesse tegevusse tõmmati kaasa kogu kuulajaskond, mis mitmele eriti meeldis.

Kotkajärvelt AES Liidu arhiivile saadetu MÜ 1971 heilindit kuulati dr. Rein Taagepera kontroversiaalselt referaati "Kolmkümmend". Kuna heililõpote polnud alguses eriti selge, läksid mitmed "metslased" parem loodusesse ja randa, kuid need, kes jäid kuulama, leidsid ettekanne olevat huvitava ja õpetliku.

Õpetliku nimelt selle poolt, et

referaat näitas, kuhu võidakse päris siiralt ja näiliselt loogiliselt välja jõuda, kui ei arvestata üldtuntud põhilisi tõdesid (antud juhul kommunismi sihtide ja kommunistide võtete kohta).

Kui saabus õhtuhämarus, algas kunstnik Tiit Reissar'e loeng "Eesti arhitektuuri ajalugu". See oli kogu MÜ jooksul ainus toas peetud loeng — tehnilistel põhjustel. Valguspliidil abil kirjeldas ja seletas lektor ehitiste stiili arengut ja selle põhjusti eelajaloolisest ajast 20. sajandini. Huvitavat ettekannet tuli mitu korda katkestada, et kätka väljas vaatamas täielikku kuunarjutust, mis selge ilmaga oli hästi näha. See aga ei vähendanud kuulajaskonna huvi arhitektuuri vastu.

MÜ lõpppäeva avaloeng käsitles uus-vasakpoolsust. Dr. Ilmar Tammele, kes oli lubanud sel teemal kõnelda, ei saanud terviselikel põhjustil MÜ-sse ilmuda, kuid ja oli MÜ-le laenuanud ühe õigusteaduse magistrandi essee "Herbert Marcuse radikaalne õigusteadus", mille kandis eesti keeles ette I. Salasoo. Essee oli pikk ja kohati keeruline, kuid ta andis siiski ülevaate uus-vasakpoolselst prohveti Marcuse "evangeeliumist" ja ühtlasi paljastas nõrku kohti Marcuse õpetuses.

Vilmasaks külalislektoriks oli AES Liidu arhiivar dr. Hugo Salasoo, kes kõneles eesti ajakirjanadest väljaspool Eesti.

Ta võrdles 15 vabast maailmas ilmutat eestikeelset ajalehte ning pani kuulajaskonna mõtlema ja hiljem elavalt sõna võtma selle üle, kuidas kindlustada Austraalia eesti ajalehte "Meie Kodu" edasiliikumist. Arutluse raames tehti mitmeid häid praktilisi ettepanekuid.

Pärast teist eesti keele tundi pr. I. Tuulsi järgnes kokkuvõtlik arutlus MÜ ja ta tulevikku üle.

Leiti, et eestiainelised loengud olid kõige huvitavamad ja kasulikud. Samuti olid üksteisel seisuks, et selline eraldatud olek looduses nagu Päriranna bioloogiajaam, on vajalik MÜ õnnestumiseks ja et MÜ lähiviline koos mõne muu rahvarikka üritusega ei tule üldse kõne alla. Kõik leidsid, et MÜ kursusi tuleb korraldada ka edaspidi.

Lõppõnäs ütles dr. Inno Salasoo: "Meid oli siin koos väike grupp, kuid see oli suur samm edasi Austraalia eestlaste ajaloos. Tulime siia, et pidada MÜRA (Metsa-Ülikool Rannal), kuid läks veelgi paremini — sellest sai PÄRM (Päriranna Metsaülikool, mis hakkab kerkima ja kasvama, kuni ta hõlmab kõiki teadus- ja õpikumulisi eesti noori."

-n-5-

USA-s kultuuriauhind N. Yorgi meeskoorile

NEW YORK (YES) — Eesti Kultuurifond USA-s otsustas tänavuse kultuuriauhinna anda New Yorgi Eesti Meeskoorile.

Motivatsiooniks märgitakse, et koor on väärikalt tutvustanud eesti muusikat ja laulu nii USA-s kui ka Rootsis, Soomes, Saksamaal, Inglismaal ja Prantsusmaal. Meeskoor on hoolitsenud ka koorilaulude kirjastamise eest ning korraldanud võistlusi koorilaulu õppimise alal.

Auhinnakomiteesse kuulusid Tiit Kurman, Karl Jõgise, Viktor Kõrre, saar, Mail Jürma ja Raoul Lind.

Bolinder Munktel Esiklitsunase teos- ta oma organisatsiooni põhjaliku ümberorganisatsioonist. Sellega ühenduses nimetati siserevisjoni osakonna juhatajaks Väino Esken.

Ettevõtjad erireisiga Torontososse

Eesti Ettevõtjate Ühing Rootsis kavatses seoses ülemaailmsete Eesti Päevadega Torontos, korraldada sinna 15-päevase erireisi ettevõtjatele, nende tuttavatele ja sõpradele, kel ei ole võimalik pikemat aega Rootsis ära olla. Reis toimub grupi- reisi hinnaga.

Ettevõtjate reis kulgeks Stockholmist New Yorgi, Buffalo ja Niagara kaudu Torontososse. New Yorgis peatutakse 4 ööpäeva (hotellis), teekond sealt Toronto poole läheb bussiga, kusjuures ööbitakse Niagaras. Torontos võetakse osa Eesti Päevadest ja eesti ettevõtjate ja majandustegelaste kokkutulekust, mille korraldavad päevade raames Eesti Majanduskuubi ja Eesti ühispank Torontos.

L. Vaher-Heino mälestuseks

Laupäeval, 19. veebruaril s. a. suri Stockholmis Karolinska haiglas pärast pikemaajalist haigust omaaegne "Estonia" teatri balletitruupi tähtsaja Lydia Waher.

Kadunu oli abielus iseseisvuse ajal kodumaal laiemale avalikkusele hästi tuntud ajakirjaniku Toivo Heino- ga, kes pagulasaastail toimetab Stockholmis soomekeelset ajalehte.

Lydia Waher sündis 14.1.1905. a. Peterburis kooliõpetaja perekonnas. Waher siirdus hiljem Eestisse. Perekonnas valitses suur huvi muusika ja teatrikunst vastu. Ohutuna selles vaimust asus Lydia õppima balleti enamlaste eest Eestisse põgene- nud Peterburi Maria-teatri prima- ballerini Eugenia Litvinova stu- dios. Pärast balletikooli lõpetamist esines ta hea eduga nii kodumaal kui ka välismaal. Viimased aastad kodumaal töötas ta "Estonia" balletitruupis. Rahel Olbrei juhatusel all. Lydia Waher paistis silma klassika- lise balleti tehnika täieliku valitsemisega ja ta kõlits vaatjaga tähelepa- nu ilmeke väljendusrikkusega.

1943. a. pagesid Heino Soome ja sealt edasi Rootsi, kus Lydia Waher- Heino töötas üle kahekümne aasta postil panga-osakonnas. Viimastel eluaastatel vaevas teda piiparikas liikmete-reuma (sama haiguse käes kannatasid muuseas tuntud teatri- nimedest ka Liina Reiman ja Erna Villmer).

Lydia Waher-Heino matustelitus toimub neljapäeval, 2. märtsil Stock- holmi metsakalmistul Skogs-kapelle- tis. Alguks kell 12.

Ed. R.

V. Tõnisberg in memoriam

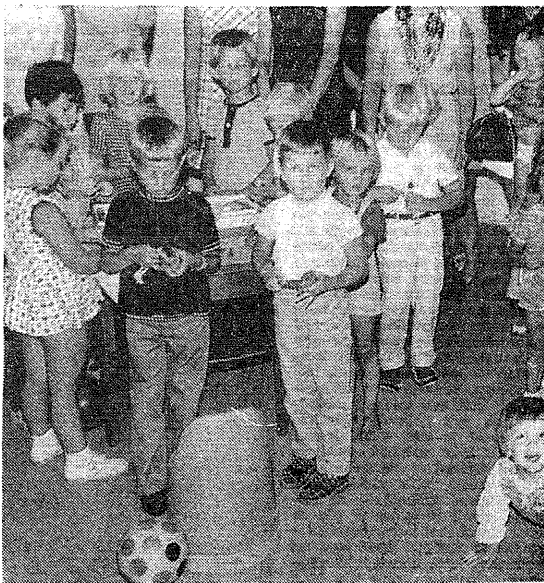
Dipl. ins. Vladimir Tõnisberg suri 12 veebruaril k.a. Ystadis 71 a. vanuselt.

V.T. alustas kooliteed Tallinnas, kuid lõpetas gümnaasiumi 1918 a. Krimmis, kuhu kooli oli sõja ajal evakueeritud. Tagasi tulles kodumaale õppis ta elektrotehnikat Tallinna tehnikumis, mille lõpetas 1923 aastal. Ta asus tööle Eesti elektri- ja turba- tööstuses esmalt Uulas ja hiljem Elamäel. Tema poolt ehitati üles hil- jem turba- tööstus Toosis, mille juha- tajaiks ta oli pikemat aega. Samuti kuulub ta Riikliku Turba- tööstuse ju- hatusele. 1944. a. tulles Rootsi, leidis ta kohe rakendamist Rootsi Turba- tööstuses Södsåsa, 1945 kuni 1965, kus ta oli juhtivalt tegev. 1950-datel aastatel oli ta konsultant prantsuse turba- töös- tuse ülesehitamisel, samal ülesandel käis ta ka Jaapanis. Pensionile mineku järele asus ta elama 1967. a. Ystadi.

Kaastõelised ja sõbrad US Reimlast mälestavad V. Tõnisbergi kui otseko- hest, sõbralikuks ja abivalmis kaas- maalast. Ta maeti Ystadil reedel 18 veebruaril. Leinajad abikaasa, poeg perekonnaga ja sõbrad kodumaal ja Rootsis.

A.KIVIMAE

Informatsioonikoosolek noortele vanematele

Eesti lasteaja noori, kes oma tegevuses laulavad, mängivad, maalivad, vaatavad pildiraamatuid jne. Lastead on Erna Klemmeri kogunud juhtimisel ja kasvatajaks on Toou Anderson ja Anne Parik. Kõik kolm on muusikaalsed ja kasuta- vad oma võimeid lastega töötades. Lastel on ka oma "orkester" trummidest, kellukestest jne., millel kasutatakse lau- lude saateks.

Möödunud aasta eeskujul korral- dab Stockholmis Eesti Lastead koos- töös Eesti Algkooliga informatsioo- ni koosoleku noortele lastevanemate- le, kellele lapsed alustavad kooliteed eeloleval sügisel.

Kuna registreerimine algkooli esi- messe klassi on alanud, palutakse kõiki asjast huvitatuid koguneda in-

formatsiooni koosolekule kolmapäe- val 8. märtsil, kell 19.00, Eesti Majas, Walling, 34-1.

Koosolekul annab ülevaate kooli- tööst koolijuhataja Udo Juuno ja kohalviibivad õpetajad vastavad kü- simuste õppetöö, transpordi, ja muude praktiliste probleemide kohta mis vajavad selgitamist ühenduses laste esimese kooliaastaga.

■ Asustamata Fregatisaarel Indis- ookeanis elab ligikaudu 10.000 kassi. Keegi ei tea, kuidas nad sinna said. Ilmselt on tegemist mõnelt hukku-

nult laevalt pääsenute järglastega. Nende kasside peamiseks elatusall- kaks on kalapüük.

Briti konsul Eestis suri

Inglismaalt saabus kurb sõnum, et kauaaegne Briti asekonul Eestis, James Edmund Peter Leslie on 11. detsembril möödunud aastal surnud Colchesteris pärast lühemat haigust 88 a. vanaduses.

Enne pensioneerimist tegutses Les- lie aastatel 1945-1946 Helsingis Briti kontrollkomisjoni sekretärina. Teda jäi- vad lainama palju eesti sõpru mit- meses maades.

Oma vanaduspäevi kasutas kadunu ümberilma reiseks ja kus iganes võimalus avanes eestlastega kontakti võtta siis kasutas ta alati selliseid võimalusi. Mõned aastad tagasi kü- lastas Austraalia Eesti seltsi ning umbes aasta tagasi oli ta L.-Aafri- ka eestlastel külas. Allakirjutatud oli tihe ühendus kadunuga ja veel asu- ta tagasi kohates teda Londonis, oli kadunu, vaatamata oma kõrgele eale väga vilgas ja elujõuline. Kahtlema- ta andis tema sügav isiksus temale palju jõudu nii pikaks ja tegevusri- kaks eaks ja nagu leinatakse üteli- dakse, tuli ka tema äraminek lühike- ks ja valuta haiguse näol. Matuse- talitus toimus Norwich'i krematoori- umis 16. detsembril 1971.

M. RATSCHUNAS

■ Uus suur ahvikasvandus rajatakse Alderise, Musta mere äärde. Saja- hektarilisel maa-alal leiab eluasemes umbes 6000 ahvi. Seal alustab tööd ka eksperimentaalse patoloogia ja teraapia teadusliku uurimise instituut- di filiaal.

■ Inglaste kogemused näitavad, et kahehatalistele mootorsõidukite juht- vus õnnestus 20 korda rohkem kui autodega. Jalakäijale on mootorrat- tad, motorollerid ja moppeedid auto- dest neli korda ohtlikumad.

■ Lõuna-Ameerikas, Brasiilias ja Ko- lumbias püüdi leiti indiaanisuguharu, kes elas täielikult kivijäa tingimustes. Nad pole õppinud kasutama ri- deid, metallist majapidamisriistu ega oska kasutada taimi. Suguharu tot- tus kalapüügist.

EESTI KULTUURI KOONDIS
POSTGIRO 57588

Eesti noore kibbutsi-kirju

"Küürin põrandaid, korjan apelsine"

Hilissügisel sõitis Iisraeli koos rootsi noorte grupiga 19-aastane eesti tütarlaps Mari Mägi, kirjanik Arvo Mägi tütar, et mõnda aega töötada volontäarina Iisraeli põllumajanduslikus kibbutsis, kuhu on kogunenud noori paljudest maadest. Noorteleht annab edasi kokkuvõtlikult tema muljeid kirjade vormis.

18.9.71: EISENESED MULJED
Oleme ometi siia jõudnud. Laev jõudis Haifasse neljapäeva hommikul ja siis võtsime bussi Tel Avivi (1 1/2 tundi), kus tuli jälle vahetada. Jube soe oli ja meie vedasime oma seljakotte ja olime higised n'ing mustad. Bussijuht laskis meid vale peatuses maha ja meie sattusime vale kibbutsi. Seal saime süüa ja siis hakkasime jala Yakumi poole minema. Päike praadis ja meie tirisime ja higistasime. Lõpuks saime kohale. Volontäride määndzher pakkus meile õunamahla ja näitas meie tuba. Meie reas on kuus väikest maja, igal on suur veranda veekraaniga ja kaks tuba oma sissekäiguga. Tuba on kaunis suur — kaks voodit, laud, tool ja riidekapp. Esimene õhtu tundsin end kole üksik ega teadnud millestki midagi, aga hollandi tüdrukud aitasid meid ja olid tõesti kenad. Söögisaaits kõik vahtisid meid ja tüdrukud ütlevad, et võib kolm kuud võtta, enne kui "päris" kibbutznikud sinuga räägivad. Kibbutz siin on "valmis" ja kaunis rikas, nii et siin on swimmingpool, arst ja hambaarst, kes ilma rahata ravivad. Igas toas on kohviketja. Teed, kohvi, suhkurt ja kümme aerogrammi saab üks kord kuus. Toaga võib teha mis tahes — värvida, mööbleid välja visata jne. Peaaegu igal õhtul juhtub siin midagi, näidatakse filme või tulevad artistid (rahvatants jne).

Oma majanaabrid pole veel kohanud, need on kaks naisõudurit, kes tulevad koju sabbatiks. Kes siin lahked on, on väga lahked, aga suurem jägu ei tee väljagi, et me olemas oleme.

Siin on kole palav, see olevat kürbetuul, mis siit üle käib. Kogu aeg on janu, aga vesi maitseb kole halvasti.

24.9.71: KÜÜRISIME VÄLJAKÄIKE

Oleme siin olnud ühe nädala, aga see tundub nagu kuu, olemine hästi kohanud. Tegime pühapäeval esimest korda tööd, 4 tundi aiatööd ja 2 tundi küürisime väljakäike. Pühapäeva õhtul oli suur uue-aasta pühitsemine. Iga volontäär sai uue aasta kingituse: pudel likööri, 2 pakki suitsu, komme ja kooki. Õhtusöögi ajal lauldi Iisraeli rahvalaule, oli kõiksugu ettekandeid, viiulisoolo, lastekoori ja kane Iisraelile. Peale sööki tantsisid noored "Coffeshopis" hommikuni.

Õppisime tundma üht poissi, kes on sõjaväes seersant ja kes sõdis kuuepäevases Jordaania vastu. Imelik oli kuulda, kuidas ta rääkis, kui Iisrael värvitud olid, kui araablaste tankid õhku läksid.

Kolmapäeval tegin vabrikus tööd, istusin nagu robot ja nokkisin plastitükke valmis pudelitelt. Eile ja tänna olen kõõgis 6 tundi 300 inimese kastruleid pesnud. Siin on rohkem vanu inimesi kui noori ja need noored, kes siin alles on, katsutakse kõiksugu tingimustega alles pidada. Aga suurem osa tahab enam teenida ja maailma näha. Nad ei usu, et sõda nii pea tuleb: "Pagana araablastel tahavad sõda, aga meie ei taha".

3.10.71: IISRAELI SABBAT

Eelmisel nädalal oli "paastupäev" mil tuleb kõik oma patud üles tunnistada. Kõik liikus on sel päeval suletud. Teed olid täiesti tühi ja ainult ambulants sõits siia.

Kui keegi harilik inimene julgeb sel päeval autoga sõitma minna, saab ta ortodoks-tuutide käest kividega.

Olen kaks nädalat kõõgis nõusid pesnud koos Piaga, 300 inimese nõud

Miljöö Jeruusalemmas.

ja peale selle väikesi potte jumalateab kui palju. Seisad kuus tundi, suits ripub suunurgas ja viskad nõusid hiigla kiirusega ühest veest teise, mlootes, et kerge viimasest veest need üles õngitseb. Põrandal on vesi jalaaukuni (Küll prukingad on head) ja on jube soe. Päris kibbutznikud nokivad natuke sin ja sealt, süsteemil millelgi pole. Õhtuti serveroin. See tähendab, et lükkad vankrit laudade vahel ringi ja küsid, kas keegi midagi tahab saada.

Kohtasin üht poissi, kes on varsti 19-aastane ja ta näitas meile oma tuba, kus Elvis oli seinal ja kuulilpiduja põrandal. Tema parim sõber oli 4 päeva varem Ghazas terroristide pommitist surma saanud. Ood näitas sõbra verist suitsuakki nagu trofeed, mingit kurbust polnud näha.

Ma olen alati ette kujutanud, et sõjamehed on vanad "pargitud" mehed, mitte 18-aastased jõmspikad. Poisid ütlevad, et ega sõda ülepäeva ei tule, võtab paar nädalat, enne kui lahti läheb — ja pealegi võidab Iisrael. Kõisime ettevaatlikult, mis siis juhtub, kui Iisrael äkki ei võida. Poiss läks näost tumepunaseks ja ütles, et kui Iisrael on kolm korda võitnud, miks mitte nüüd. Paksuks siin ei lähe. Hommikul süüakse tomatit, jogurtit, paprikat, muna ja teed, lõunaks saab suppi ja liha ja õhtul on nagu hommikul.

11.10.71: VÄLJASÖIDUD

Eelmisel pühapäeval sõitsime Pia, mina ja 10 vanemat kibbutznikku naaberkülasse kont'serdile. The Israel Chamber Ensemble mängis ja keegi Theresa Raudal Viinist lausis Muzartit ja Bachit. Ilus oli! — Siin räägime kõige rohkem inglise keelt noortega, vanemad räägivad parema meele saksa ja mõned prantsuse keelt.

Kolmapäeval käisime Tiberias. Sõitsime läbi imeilusa looduse Iisraeli orgu mööda ja nägime kaugel NAATSARETTI Tabori mäeosas. Sõitsime läbi araablaste külade, kus kümme aastat tagasi oli elukardetav üksik autoga sõita.

Jõudsimme Geneetsareti järve äärde ja läksime randa mööda Tiberiasse. Must ja vaene linn. Autoka sõidavad nad siin maal nagu hullud, hulleim-

ni kui Itaalias, aga meil oli kibbutsi vana loogisev auto, nii et mingisugust kiirust polnud.

19.10.71: EGA TEIL POMMI POLE?

Siit on palju volontääre ära läinud ja uusi juurde tulnud, nüüd on äkki rootslast kõige enam (8), peale selle 4 Jaapanist, 4 Hollandist, 1 Belgia, 1 Prantsusmaal, 1 Shveitsist ja 1 Soomest. Eile käisime Tel Avivis sisseoste tegemas. Jube linn, kole linn ja paha õhk.

Näime välja nagu metsast välja hüpanud: juuks on valge ja pikk, frisuurid pole olemas, jalad on verised ja vile täis kõige käimise peale, silmad on värvimata ja kiled on nagu pesumoorid. Aga meile meeldib see rahulik elu väga.

Käisime ka Jeruusalemmas. Vaatasime presidenti tulut majja Chagalli akendega ja uut teatrit. Siis käisime vanalinnas ja araablaste tänavatesse. Seal käis hirmus kauplemine ja näis, nagu oleks teise maailma astunud, jube liiklus ja karjumine. Tänavad olid rahvast puupüsti täis, pooled sead rippsid meie peade kohal, singid ja brodeeritud kleidid segamini. Siis käisime juutide linnaossa, kus kõik oli vaikne ja jube haisev ning räpane.

Läksime ka "Nutumüüri" vaatama. Enne kui müüri juurde saime, kobas üks mündris mees mu käikotist, et kas seal pommi ei ole. Pool müüri oli meeste ja pool naiste jaoks, vaatasime neid nutvaid inimesi seal. — Volontärid meie kibbutsis on end jaganud kaheks leeks. Need, kes meie vaikes reas elavad ja elu rahulikult võtavad ja need, kes teisel pool kibbutist elavad ja terved ööd ja päevad jubebada linnas teevad. Jube joonime käib (eile hommikul hakkasid kell 10 hommikul), ühel õusel tulid ja jootsid meie naabruses olevad kanad konjakiga täis...

7.11.71: IGATSUS EESTI LEIVA JÄRELE

Ilm on halvemaks läinud. Eile ja tänna käisid suurel vihmaga äikesed, päevad on hallid ja niisked, ööd on väga külmad. Olen õppinud reeglipäraselt särke

Tule kaasa - eesti skautlike noortega!

● Eesti noor, tule kaasa skautlike noorte malevasse hellakesse või hunduna (6–10 a.), gaidina-skaudina (11–15) rajurina või juhina (Aalates 15 aastast). Maleva tegevuses on midagi igale vanusele!

● Näiteks: vabas õhus matkad, jalgrattamatkad, ujumine, orienteerumine, looduse tundmaõppimine, vibulaskmine, püssilaskmine, laagrid, kursused, chitused, signaleerimine, metsatarkus, võrkpall, spordivõistlused, primitiivne toiduvalmistamine, metsamängud, lökked, suured ülemaa-ilmsed sõpruslaagrid Rootsis, USA-s, Kanadas, Saksamaal ja Austraalias.

● Sisekoonduste! on tegevuseks laulud, mängud, pingpon, rahvatants, käsitöö, naha- ja puutöö, raadiotehnika, esmaabi, fotografeerimine, ajalchetegevmine, sõlmed, köidised, kaarditundmine, kodumaa tundmaõppimine, näiteringid jne. Võib veel teha palju muudki.

● Skautlusel on piiramatuid võimalusi!

● Skautlus annab sulle uusi sõpru üle terve maailma!

● Skautluses täiendad oma eesti keelt või õpidki seda alles skaut oles!

Kas sa tuled kaasa?

triikima, nii et midagi sellest kasu on ka. Lastemajades küürin põrandaid ja posen nõusid. Novembri lõpus pannakse kõik volontärid apelsine korjama, öeldakse, et see on raske, külm ja märg töö.

Kõige rohkem igatsen eesti leiva ja soome juustu järele!

20.11.71: 200 KAAMELIT KAASAVARAKS

Jeruusalemmas läksime vanalinnas teisel poolt välja ja ronisime õjumele. Väljavead on tõesti haruldane. Terve vanalinn on pähkese käes, hõbedast ja kullast musheekuplid säntendavad. Kaugemal paistis uus linn, pruunid ja rohelist määrd rannid sisse, võtsime selst peite, aga see pole sama asi kui ise näha. Ingrid ratsutas kaamelil ja meie pildistasime.

Kaamelimees pakkus meile 200 kaamelit nina peale, kui meie ta kolme poijaga abimeeskusse. Täna-sime viiskalt ja ütlesime, et olime juba ära ostetud.

Ta palus meid "Stälarfari" tervitada, oli temaga kaheksa aasta eest kohtunud. — Täna olemine terve päev tuba koristanud. Meil oli kahekorra pandud madrats põrandal istumiseks, aga seal leidsime täna väikeses skorpion, nii et hakkasime kõike hüsteeriliselt puhastama. Lunchil küsids inimesed, kus me nii kaua olnud ja ütlesid, et olid meist puudus tunnund — see teeb südame soojaks!

5.12.71: JÕULU OOTEL PÜHAL MAAL

Jõuluõhtul ei juhtu siin midagi, aga päev hiljem kavatses kibbutz volontärid Naatsaretti viia. Alguses tahtsid Pellemma minna, aga seal on jubebusti rahvast ja peab usu järgi kirikus istuma. Jõuluõhtut pühitseme ise oma toas Pia ema pakiga ja teie saatetud toiduga ja nutuga, kui mõtleme lumele ja kuuselõhnale. — Ööd lähevad ikka külmemaks ja kõik ootavad vihmaperioodi, mis on tänava hiljaks jäänud.

Paki saime kätte, õhtul tegime eesti leiva peo juustuga ja vorstiga. Pagan, kui hea oli! Andsime natuke jõuluheiteid Ingridile ja riputasime vanikud lakke. Ikka natuke jõulu moodi. — Siin on kohutavalt vihma sadanud ja viiktu lõõnud nädal aega. Elekter oli majast ära kaks päeva, istusime pimedas ja lõdisesime. — Täna on siis Lucia ja moe pärast rööbisime Piaga dushi all Santa Lucia teiste inimesteks. — Hakkab jälle kaugel müristama, ja kui siin tuul tõuseb, siis on ikka päris torm...

Eesti noor! Tule kaasa!

Uisu-olümpiaad GÖTEBORGIS

TEKustatuti Sapporo talu-olümpiaadist, korraldasid hellakased ja hundinud Põhjala-Tütrede-Kalevi poeg lipkonnast oma talvisia uisu-olümpiaadi pühapäeval, 6. veebruaril. Täies spordivarustuses koguneti Stottskogeni ees, Linneplatsil, kust üheskoos siirduti jääväljakule. Oi seda lõbu ja naia, mida veelgi suurendas särav pähkesepeiste ja paras talispordilinn. Oli üheks- ja paaris-uistamist, oli katseid hüppisuitamiseks, oli grupiaja abeliku-uistamist — ja oli muudgi ka lükkumist! Ühesõnaga: kõik a-t-d oled esindatud!

Kui p äike valjus mäenõlva varju, vahetati uisusapad ja üheskoos siirduti Björngårdsvillan kohvikusse — sõdima ja sooja jooma.

Mudilastele oli see tore päev, oli tore ka juhtidele ja vanematele, kes olid tulnud oma välsnud järglastele laulumisplatsile vestu.

HUUMOR

Heinrich Kohtlane läheb õpetaja juurde eulises probleemis nõu küsima. Ta ütleb:

"Õpetajahärra, kui ma abiellusin 20 aastat tagasi, töötasin ma oma naisega, et ma olen talle truu. Ta kaalus siis 50 kilo. Nüüd ta kaalub 100 kilo. Kas ma nüüd pean ka sellele teisele sõnale nälale truu olema?"

6-aastane tüdruk läheb apteeki ja küsib anti-baby-pille. Apteeker küsib imestunult:

"Milleks sulle, laps pille on vaja?" "Jah vaadake, härra apteeker, ma saan igaks sünnipäevaks ja jõuludeks alati pukkusi. Nüüd mul on nendest isu täis ja ma tahaksin hoopis teddy-karu."

Itaalias on pandimajapidaja suremas. Preester ulatab talle õnnistamis- sel oma kuldristi, et ta seda suudleks. Pandimajapidaja:

"Ma vannon oma hingeõnnistuse juures, et ma üle 200 liiri küll ei saa sellest ristist anda."

METSAKODU UUDISMAA

POSTIARVE 694771 FALKÖPING

VABAÕHUPIIRKOND EESTI SKAUTLIKELE NOORTELE

ES Göteborgis loob omale NOORTERINGI

GÖTEBORG (EPL) — Göteborgi Eesti Selts pidas pühapäeval, 13. veebruaril oma korralise aasta-peakoosoleku, mis leidis aset seltsi ruumides Eesti Majas. Koosolekut juhatas Heino Riomar ja protokolliis Valentin Kolk. Koosoleku algul ühineti üksmeelselt ühnekoovi avaldamiseks seltsi laakur-veteranile Arnold Ojarile tema 75. sünniaastapäeva puhul. Leinaseisakuga mälestati surma läbi lahkunud seltsi liikmeid J. Aljast ja A. Kärrni.

Seltsi tegevusaruande esitas esimeses Ewald Lilliste. Aruandest selgus, et seltsil oli m.a. 240 liiget, peeti 15 juhatuse ja 2 üldkoosolekut. Suvine tegevus keskendus esipeamiselt lastesuvekodu ümber, kus kahe perioodi jooksul viibis kokku 62 last. Rohkesti tööd ja tegevust nõudis samuti Martin Pommeri pärandusajade korraldamine. Sellega seoses avaldas esimees juhatuse nimel tänu Heino Riomarile juriidiliste probleemide lahendamise eest.

Laekuri Hartvig Engso, poolt esitatud majandusaruande näitas järgmisi tasakaalustatud seisundeid: seltsi enda tegevuses Kr. 62.606:17, lastesuvekodu 45.638:81, näitering 24.522:75, naisring 2.174:62 ja bridzhiring 1.990:67. Bilanss tasakaalus 170.010 krooniga, kusjuures aktiiva poolel seisvaid kinnisvahi oli väärtustatud 135.000 krooniga.

Rev.-komisjoni seisukoha, mis nentis korrektsust raamatupidamises, esitas Ado Parlo, mille järele kinnitati aruanded üksmeelselt.

Esimeses Lilliste esitas ka 1972.a. tegevuskava, milles lubatakse tööd jätkata seniste tavade kohaselt: lastesuvekodu tuleb käigus hoida, Göteborgi eestlaskonna ühistest üritustest

tuleb osa võtta j.n.e.

Uudsenä võetakse tegevuskavva noorte-ringi asutamine seltsi juure. Küsimus kerkis üles alles kohapeal, kuna koosolekust oli ilmunud osa võtma kümme noort, kes ka noorte-ringi asutamisele nõustusid.

H. Engso poolt esitati 1972.a. eelarve tasakaalus Kr. 49.000.-.

Tegevuskava ja eelarve võeti vastu esitatud kujul. Viimasega ühenduses jäi ka liikmemaks endiseks: 3 krooni, pensionäridele ja õpilastele 1 kr. Eelarve sisaldas ka m.h. M. Pommeri kalmu korrashoiu kulud, kusjuures korrashoiu eest hoolitsemine jääb surnuajala valitsuse tehtavaks 50 aasta jooksul.

Seitsmeliikmeline juhatuse valiti endisel viisil liiget tagasi: Ewald Lilliste, Elmar Aibast, Hartvig Engso, Ernst Kandla ja Heimo Riomar. Uuteks liikmeteks valiti noored Matti Karisara ja Siim Broberg.

Asemiliikmeteks juhatuse valiti Oskar Kopler, Arnold Ojari ja Jüri Lillemaa. Rev.-komisjoni valiti Ado Parlo, Johan Hennings ja Henc Jõgis ja lastesuvekodu toimikonda Endel Kriisa, Heino Lokk ja Heimo Riomar. Läbirääkimiste osas puudutati m. h. lastesuvekodu seonnevaid küs-

Osavõtjaid Göteborgi Seltsi peakoosolekust. (EPL-foto Kopler).

simusi. V. Kolk soovitas GES-i ja ELA suvekodu ühendada ja üldse senise suvekodu likvideerida. Uus ajakohane suvekodu ehitada Koitjärvele. Mainitud ettepanekud teinud siiski vähest tähelepanu. Heino Riomar lõpetas lähedal kaks tööks.

tundi kestnud koosoleku nentimisega, et Göteborgi Eesti Selts on üks tugisambaid eestlaste seltskondlikus tegevuses Göteborgis, ja sooviga, et uuel juhatusel jätkuks jõudu seltsi elu juhtivaks ja edasiarendavaks tööks.

Spordiringvaade

SPORT JA ELUKUTSE

Sapporos arutati Rahvusvahelise Olümpia Komitee kongressil sportlaste staatust: kes on elukutseline ja kes on vaid asjaarmastaja. Läbirääkimiste tulemusena diskvalifitseeriti üks austria suusaspordilane, kuna aga N. Lidu ja teiste idariikide sportlaste majanduslik olukord peeti kooskõlas olevaks olümpia-ideedega.

Juba pikki N. Lidu rühma nimekirja peaks vastuse kätte andma, kui võrd elukutselisele on ideamaad sportlastele. N. Lidu saatis taliolümpiale 58 meessportlast. Nende hulgas oli 29 meest, kelle elukutseks märgiti sõjaväelane, seega 59 prots. Hoki-meeskonnas oli sõjaväelasi tervelt 85 prots! Ühliipilisi oli 25 prots., kuna töölist oli 58 sportlaste hulgas vaid 3: üks treial, üks mehhaanik ja üks "mu töoline". Võidakse küsida, mille-ga tegeldakse sõjaväes ja ühikoolis...

EESTI LASKURID KUUBAS

Iseesivale Eestiliste tüd vanasti kuulust just laskurid. Nüüd nad on pandud esindama N. Lidu n. sotsialistlikke meidameid parimate laskurite võistlustel Havannas. N. Lidu koondise olümpiaettevalmistustega need võistlused nimelt ei kiiepinnud, ja arvestades laskesportlase pideaat taju Eestis, otsustas laskesportlased Eestis Kuubasse saata 14-meheline esindusrühm Eestist.

SPORDIKONGRESS TORONTOS

Torontos peetavate Eesti Päevade raames leiab aset ka spordikongress. Eesti Spordiliit Austraalias valmistab praegu Väilis Eesti Spordiliidu kavand, mis saadetakse eeloleval kevadel teiste maade eesti keskkorraldajatele tutvumiseks. Rootsi eestlaskonnal puudub aga spordiliit või muu ametlik organisatsioon. Kuni a. 1955 töötas Stockholmis Eesti Abi Noortekeskuse spordikomisjon, mis aastail 1948–65 korraldas korrespondentsvõistlusi kergejõustikus. Viimased aastad olid need isegi ülemaailmsed. Meenutame, et aktiivsemateks spordikeskusteks olid eestlastel tollal Stockholm, Göteborg, Norrköping, Es-kilstuna, Helsingborg ja Lund.

UUS KULDUJUJA?

Ujumisjõudis on veel väija kujunenud järgmine olukord: meesujajad leiduvad Ameerika mandril ja naisujajad Rootsis. Suurem osa pagulasrekordist kuuluvad nimelt Toomas Troostile, Toomas Aruvalle ja Marie-Louise Vönsle. Nüüd saab Austraalist teada, et J. Kulasal on saavutanud suurepärase ajad vabujumises: 57,5 100 meetril ja 2.01,6 200 meetril. Viimasel distantsil kuulub pagulasrekord Troostile ajaga 2.07,3. Niisiis on tegemist suure parandusega ja ühtlasi uue eesti tüütulemusega.

TALVINE KERGEJÕUSTIK

Kergejõustik on üha enam muutumas aasta-ringi-spordiks, tänu paranenud treeningu- ja võistlustingimustele võimaldab spordihallides. Rootsi suurematel sisevõistlustel ker-

gejõustikus, RM, tuli Villu Haavasa-tu kolmandale kohale kolmikvõistlusemusega 14.28. Noorte propaganda (UP) finaali võistlustel plateeris Lennart Kirs neljandana poiste A-klassi 60 m jooksus ajaga 7,2.

Kahel alal on meie sportlased saanud paremaid tulemusi sisevõistlustel kui kunagi sõerajal. Tegemist on Mati Hausi rekordiga teivashüppes 4.60,5 (väljas 4,57) ja Eino Keerdi rekordiga kuuhtõukes 16.60 (väljas 16,47).

Liikumisi läbi raudeesriide

Okupeeritud kodumaa tateil külastas Rootsis sugulasi Lilja Pridiks ja Austraalias sugulasi Mare Lott.

Alatiseks sõitis Egiptusse abikaasa juurde Saima Ibrahim Farfur ja Eevi Rannamaa koos tütre Anzheliga.

Poolast sõitis Vladimir Kraavile külla sugulased.

Kohalik, elu

GÖTEBORG

Meelelahutuspidu

Tallinna lipkonna korraldusel toimub meelelahutuspidu Göteborgis laupäeval, 4. märtsil kl. 19. Osavõtjaks 10-15 isikut, mille eest võimaldub nautida skautlike noorte isetegevust, vaheajal juua tass kohvi juurdekuuluvaga ning õhtu hilisematel tundidel demonstreerida isenda tantsuoskust. Skaudivormis noortele tantsuõpetust, pensionärid ja alaealised poole hinnaga Loterii.

STOCKHOLM

Nancy Nõmmeotsa kunstinäitus

Vabariigi aastapäeval, 24. veebruaril avati Väilis-Eesti galeriis, Tulliportsatan 174 Nancy Nõmmeotsa teoste näitus. Väljapanek koosneb ligemale kahekümnest maalingust batik-technikas. Kunstniku fantaasia- ja värvirikastest kompositsioonidest omandati mitmed juba näituse avamispäeval. Näituse avas huvitava sõnavõtte kunstnik ja luuletaja Ada Otema. Nancy Nõmmeotsa kunstinäitus jääb avatuks kuni 9. märtsini, äripäeviti kell 9–17, laupäeviti 10–14. (T-peatus Hornstull, keskmine väljapääs, Bergsundsonrædet).

Nancy Nõmmeotsa tohiks olla kunstisõpradele huvitav tutvus juba oma tehnika tõttu, mille võimalusi ta on oma isikupärase loominguga laiendanud ja palvinud rahvusvahelise tunnustuse.

Londonist Inglismaalt sõitis külastusele USA-sse Erika Pärnsalu.

Informatsiooni eesti ALGKOOLI kohta

Stockholmi Eesti algkoolis toimub praegu õpilaste registreerimine järgnevat õppeaastaks vastavalt koolikohustusele. Kool asub südalinnas, Brunnsgatan 11 postiaadressiga 11138, Stockholm. Altpool informatsiooni nendele, kes kaaluvad oma laste kooli toomist.

Esimeses klassis kl. 8.55–13.15. Pärast lõunat on lastel vajaduse korral võimalik viibida Eesti Lasteaia poolt korraldatavas pärastlõuna kodus Eestis Majas, Wallingatan 34.

Vajaduse korral kavatseb kool ka eeloleval sügisel koos lasteaiaiga korraldada erilinnasõudest täiskasvade lastesõitjaid või ühissõite laste toomise kooli ja viimisele koju.

Allub täielikult Rootsi koolide ülemvalitsuse õppe kavale ja kohandatakse pidevalt uuele koollivormile. Esimestes klassides toimub õppetöö eesti keeles. (Erand kui keegi lastest on muukeelne, siis õpetatakse seda last individuaalselt, kuni eesti keel on selge). Vanemaates klassides toimub õppetöö mõlemas keeles paralleelselt.

Toimub koos Rootsi koolide õpetajatega kursustel Koolide ülemvalitsuse nõuete järgi. Praegu näiteks on lõpetatud Koolide ülemvalitsuse täiendav kursus kõigile rootsi koolide õpetajale uute õppekavade alusel. Samuti on lõpetatud uus matemaatika kursus. Kursus inglise keeles ja usundõpetuses jätkub Koolide ülemvalitsuse eeskirjade kohaselt koos Eira ja Hedvig Eleonora rektoripirkondade rootsi õpetajatega.

Pärast 6. klassi lõpetamist toimub tunnistuse alusel nagu kõikides koolides keskastmeliselt kõrgastmesse. Rektori kirjade kohaselt on eesti kooli arand tugeva ettevalmistuse, mis on soodustanud nende edasiõppimist rootsi koolides.

Eesti algkoolis on ühendatud see,

Kunstinäitus

NANCY NÕMMEOTS

Maalinguid batiktehnikas

Väilis-Eesti Galerii, Tulliportsatan 174, Stockholm. (T-peatus Hornstull, keskmine väljapääs Bergsundsonrædet). Avatud 9. märtsini, ärip. kl. 9–17, laup. 10–14.

mis vanas ja uues koolis on hea. Belis on ka see, et eesti koolis on õpilaste arv klassides väiksem, seega jätkub õpetajal rohkem aega iga õpilasega töötamiseks.

Koolis on õppeaastaks kr. 75.- poollasast perekonnalt. Õpperaamatud (väljaarvatud eestikeelseid), õppetabed, hambaravi, kooliast, koolieine on tasuta rootsi koolidega samadel alustel. Samuti on tasuta sõidud Suur-Stockholmi piires elavatel õpilastel. Kommuniid tasuvad ka üli-mäinitud majanduslikud kulud, väljaarvatud Järfälla. Huddinge, Järfälla ja Österhagens ei tasu sõidukulusi, kusjuures sõidukulud on tasuta lastevanemate poolt. Stockholmis Koolivalitsus, Eesti Komitee ja Järfälla kommuuni vahel on arutlused käimas majanduslike kulude tasumise osas. Teised väljalikud maksud on kooli poolt korraldatud Stockholmis Koolivalitsuse kaudu. — Kooli üheks eesmärgiks on valvel olla, et majanduslike raskuste tõttu ei tarvitseks ükski õpilane koolist eemale jääda, mille eest on valvel ka kooli Hoolikogu ja Sõprade Selts.

Õpilased, kes saavad hiljemalt 31. det. 1972, a. 7-astaseks on koolikohustatud ja tulevad registreerida kooli, et alata õppetööd 1972. a. sügispoolaastal.

Uute koolikohustustlike õpilaste registreerimine Stockholmis Eesti Algkoolis on alanud ja viimaseks tähtsajaks on 13. märts 1972. Oigeaegne registreerimine on vajalik eeltoodete tegemiseks ja klassiruumide arvestamiseks.

Registreerimisel on vajalikud andmed:

õpilase nimi, sünniaeg, sünninumber, aadress, postinumber ja postkontor.

Registreerimist võib teostada igal tööpäeval kella 9.00–14.30 kooli telefonil 10 6426, Brunnsgatan 11.

Stockholmi Koolivalitsuse teate kohaselt töötab kool 1972/73 õppeaastal edasi praegustes kooliruumides, Brunnsg. 11.

Osakonna ballilt Stockholmis

Stockholmi Eesti Osakonna ball, mis toimus 5. veebruaril Grand Royali ruumides 66 osavõtjaga ja väliskülastajatega (m.h. Soomest Savo-Karjalainen Osakuntast) kujunes meeldivaks ja tujuküllaseks ürituseks. Pildil hetk ballilt, kus Lundi eesti üliõpilaskonna esimees Tiit Valdes annab Osakonna esimesele kuraatorile Mart Mägilile üle hõigepudeli studentikoosseks kingituseks (EPL-foto Tipso)

Kuivõrd on N. Liit usaldatav? Julgeolekukonverentsi ümber

Nagu teada teeb N. Liit juba pikemat aega sõnarikast propagandat Euroopa julgeoleku konverentsi kokkukutsumiseks. Nagu sarnastel kordadel ikka, valitseb lääne lalades ringides arvamus, et Moskva muud ei igatsegi, kui "igavest rahu" rahvaste vahel, nende koeksistentsimist, vaatamata lahkhimnevale poliitilisele ja majanduslikule süsteemidele ja valitsevatele seltskondlike struktuuridele. Mis seisab selle taga? Seda küsimust valgustab Shveitsi Ida-Instituudi poolt väljaantav ajakiri "Zeit-Bild" üksikasjalikult ja selgitab mõningaid probleeme ühenduses N. Liidu usaldatavusega ("Einige Punkte zur Frage der Glaubwürdigkeit"). Mõned asjaolud usaldatavuse küsimuse juurde).

N. Liit nõuab üldist sõjavägede vähendamist ja aatomrelvade valmistamise lõpetamist. Selleks soovivad nad NATO ja Varssavi-pakti riikide üldise sõjaväelise koostöö lõpetamist. Selle nõudmise kohta võib ainult tähendada, et idabloki maad on alates Hruštšovi ajast sõlminud omavahel hulga kahepoolseid lepinguid, kõik ühe ja sama mustri järgi, mis hädakorral võivad silmapilkselt astuda Varssavi-pakti asemele, nii et terve muudatus seisneks enamlaste soovil täitmise korral ainult sõnade "Varssavi-bloki" äräritumises. Muus osas ei muutuks midagi.

Moskva on päri ainult tavalist sõjaväeasendatavale vähendamise, mitte aga näiteks KGB väeasendatavuse redutseerimisega. Et asi selgem oleks, peab mees pidama, et Krenl surus ülesõudus Ungaris ja viimati Tšehhoslovakkias maha ainult KGB-väeasendatav!

N. Liit ei ole nõus aatomrelvade kontrolliga kohapeal. Tänapäeval olevat küllaltki teisi abinõusid selle läbiviimiseks, mida tuleks kasutada. Kohapealne kontroll võimaldavat saakuuamist lääne poolt. See nõue on seletatav ainult ühe asjaoluga: N. Liit ei soovi ilma poolt ettepanud lepinguid tegelikult täita juba enne kui nad on sõlmitud. Läänel aga pole avaliku kontrolli vastu midagi.

Kreml kinnitab, et tema soov sisaldab ainult "kestva rahukorra" siseseadmist, seisab enamlaste üldise väljendustega otsesest vastolus, mille järele konflikt kahe süsteemi ("kapitalismi" ja sotsialismi) vahel on mõõdapärasemat. N. Liidu poolt ettepanud "rahuulokord" on ainult näiline ja ajutine ja kestaks seni, kuni Moskva seda endale kasulikuks peab.

Terve Moskva "julgeolekupoliitika" aluseks on enamlaste arusaamise järele koeksistents. Mida kommunistid selle all mõistavad? Seda näitavad kõige selgemalt nende — peassjalikult venelastest

juhide — poolt sageli avaldatud mõtted.

Koeksistents on selle järgi ainult üks "rahvusvahelise klassivõitluse võte, mille sihiks on igal pool sisse seada sotsialistlik kord N. Liidu mustri järgi". Koeksistentsi küsimus langeb automaatselt päevakorrast ära, kui (maailma-) revolutsioon seadma enam ei vaja. Muide on "rahulik koeksistents" tulevase "rahukorra" aluseks seni ebausaldatav, kui tema kaitsjad (ja teooria leiutajad) ei taanaga oma ka ametlikult allakirjutatud teotest "õiglase sõdade" pidamisele.

Moskvas 1969. a. peetud kommunistlikul maailmakonverentsil seletati, et rahulik koeksistents on seotud rahvaste võitlusega imperialismi vastu. Küsimus on vaid, kes on imperialist ja kes antiimperialist? See on seepärast tähtis (kuigi näiliselt on tegemist vaid tähenärimisega), et N. Liit võib igal ajal oma vastast, kellega ta kavatses sõjda, telteldada "imperialistiks" niin nagu ja tänapäev kõiki oma vaenlasi nimetab "hitteristideks". Edasi deklareeriti Moskvas, et igal rahval on vastuvõetav ühis ühis ennast kaitses sõjaliselt kallaletungijaga vastu ja loota, et teised rahvad teda selles nõudmises abistavad. Kes on aga kallaletungija? Tšehhoslovakkia osas 1968 oli selleks sealne "klassi-väenlane", keda teotasid väimseid imperialistid. Ka see Kreml seletus kiideti Moskva konverentsil heaks, mis tähendab, et enamlaste võivad sõjda seal ja siin, millel see neile meeldib ja kui see neile on kasulik. Kommunistid kiidavad seda juba ette oma resolutsioonidega heaks. Läänedemokraatid peaksid venelastele andma vabaks tee maailma valitsemiseks...

Tuleb veel silmas pida, et kõik need enamlaste tahtmised ja seisukohad kehtivad ainult vahekorras kapitalistlike ja sotsialistlike riikide vahel. Kui aga tekib arusaamatus sotsialistlike riikide eneset vahel, on asi sootuks teine. Siis kehtib n.n. "sotsialistlik internatsiona-

lism". Kui sotsialistlik kord Moskva arusaamise järgi mõnes kommunistlikus riigis on ohusatud, siis on teiste sotsialistlike riikide kohus ruttu appi sotsialistlikele jõududele, nagu see sündis Tšehhoslovakkias paari aasta eest. Siin ei tule küsimusse vastava riigi suveräänsus, elanike valdava enamuse tahe ja vaele poliitilisele süsteemile, mittevaheliseadmine teiste maade sisemistesse asjadesse jne. Siis ei tule kõne alla mingi udune "koeksistents".

Vastuvõtmatu on edasi ka Lääne-Euroopa neutraliseerimine, nagu seda ihkab Moskva. See nõue aga ei käi Ida-Euroopa riikide kohta, mida teadupärast valusalt sai tunda Ungari peaminister Imre Nagy a. 1956. kes tasus oma maa deklareerimise neutraalseks oma eluga. Läänes saadakse õigest neutraalsusest nii aru, et see peab maksma kõikidel aladel, näiteks ka noorse kasvatuse. N. Liit käib ka siin teist teed. Ta nõuab näiteks Lääne-Saksa maalt noorse neutraalsust kasvatamist samal ajal kui ta ise militaarseerib oma rahvast ja noorust viimse võimaluseni. Seal kehtib, alates 1967. a., sõjaväeline kasvatuse eranditult kõikidele noortele, alates 15. eluaastast. Kõik spordiseltisid on militariseeritud. Kõik see toimub Hitleri-Saksamaa mustri järele.

Vastuvõtmatu on lõpuks status quo tunnustamine Euroopas. Kirjutat Zeit-Bild. Ei saa sanktsioneerida Balti riikide inkorporatsioonist, poole Poola liitmist N. Liidu külge jne. Mis alusel peaks öieti sanktsioneerida nende teise Euroopa osade allutamist Venele, mis sündis muide Hitleri teadmiste ja heakskiitmisel? Ja mis õigusega nõub N. Liit sarnase olukorra juures näiteks juutide 6-päeva sõjas araablastelt ära võetud maade tagasiandmist?

Oskar Angelson

● San Francisco abielulised Arvo Itchenets ja Astrid Sumari.

Uus doktor

NEW YORK (VES) — Case Western Reserve University, Clevelandis, Ohio, kaitses oma doktori väitekirja hispaania keele ja kirjanduse alal Ingrid Bahler, Roomet. Doktoritöö oli kirjutatud teemal "Estudio de los Motivos en la poesía de peitition de Alfonso Alvarez de Villasandino" (Motiivid A. A. de Villasandino kerjususel).

Värske doktor, olles sündinud metsatöölise E. Roometi tütreks, alustas kooliteed eesti koolides Saksamaal, õppides Kempenis ja Augsburgis. Jatkanud pärast asumist USA-sse õpinguid siin, lõpetas ta Heidelberg kolledžil Tiifinis, Ohio, BS kraadiga bioloogias.

Abiellunud vahepeal südamehaiguste eriarsti dr. Robert C. Bahleriga, siirdus ta Puertorikosse, kuhu abikaasa oli viinud artistkuse ja sõjaväeteenist. Seal tekkis tal suur huvi hispaania keele vastu, mille õppimist ta alustaski Puertoriko ülikoolis, Rio Piedras Järgnes magistri kraadi saavutamise Vase Western Reserve University, Clevelandis, Ohio, 1968. a. ja seejärel teaduslik töö, mis lõppes 1971. a. lõpuuul doktori kraadi saavutamisega eelmärgitud väitekirja põhjal.

Dr. Ingrid Bahler-Roomet töötab juba 1968. a. alates õppejõuna Cleveland City College'is. Akadeemilisel kuulub ta korporatsiooni India vilistlasperre.

Eesti tants Disneylandis

LOS ANGELES (VES) — Eesti rahvantsijad Los Angelesist esinesid 16. jaan. Virve Lillipuu juhatusel kuulas lõbususpargis Disneyland programmi "Maailm on väike" raamides, kus esines ka rohkemvõitluse teisi rahvusgruppe, näiteks teedulasi, sakslasi, rootslasi, juute j.t.

Eesti rahvantsijate oli iseseisev kava "Tomorrowland'is", kus sõnaili sses osas trupi vanem prof. Toivo Raun publikule Eesti tutvustas. Akordioni saatemusiika oli Helge Hogli viinud käes. Pealtvaatajaid oli arvukalt. Esinenud rahvusgruppide osavõtt toimus ka paraad läbi Disneylandi, milleks ülesseadeti lillevanikute alt ka eesti rahvantsijad läbi marssisid.

Leinateateid

Portlandis Oregoni osariigis suri 10. veebruaril Elmar G. Normet, sünd. 21. sept. 1904 Tartus.

Ann Arboris Michigani osariigis USA-s suri 16. veebruaril Artur A. Kikut, sünd. 31. det. 1907 Väandras.

Bridgetonis New Jersey osariigis suri 14. veebruaril Anna Kimmel, n-na Zirk, sünd. 26. augustil 1879 Sootaga vallas, Tartumaa.

New Yorgis suri 9. veebruaril Tõnu Saarmaa, sünd. 28. märtsil 1943 Tallinnas.

New Yorgis suri 19. veebruaril Martha Mägi, n-na Kersten, Springfieldis Illinoisi osariigis suri 6. veebruaril Oskar Saviste, sünd. 15. jaanuaril 1889 Võisikus, Viljandimaa.

Võhmutas, Järvamaal, suri 25. jaanuaril Juhani Möll.

USA-s suri 1. veebruaril Anatol Shilov.

Tormas, Tartumaa, suri 19. jaanuaril Adele Vinkmann, sünd. 26. oktoobril 1905 Avinurmes.

Minneapolis USA-s suri Hilda Rünne.

USA-s suri 5. veebruaril Anna Sillaste.

Viljandis suri 14. veebruaril Marie Sade, sünd. 15. aprillil 1895 Puutis.

Eestis suri 3. veebruaril Mari Praul, n-na Vähi, sünd. 2. juunil 1893 Emmaste, Hiiumaa.

Prince Rupert'is Briti Kolumbias, Kanadas, suri Adolf Pootsik.

● Southbridges Massachusettsi osariigis sündis Küllikki (n-na Spreng) ja Paul Steenale poeg David Aleksander. Lapse vanemad on mõlemad arstid.

Kõpu kapitali koosolekult

Kapitali valituse poolt vastuvõetud 1971. aasta tulude ja kulude aruande järgi oli kapitalil m. a. tulused kr. 3.507.08, sealhulgas korjandusest kr. 2.997. Samal ajal oli kulused kr. 5.671.92, millest stipendiumideks ja toetusteks määratud summa oli kr. 5.000. Kulude ülekaal seega oli kr. 2.164.84, mis kaeti tegevuskapitalist. Viimase seis oli 31.12.1971 kr. 8.672.25. Sellest stipendiume ja toetusi antud 1972. aastal kr. 3.450.

Käesoleval aastal on järjekordselt kaasmaalastele välja saadetud üleskutseid aidata omalt poolt annetuste saatmisega kaasa, et kapitali tegevus võiks jätkuda. Teatavasti on peapiiskop Joh. Köppu nime kandav kapitali sihiiks eesti noorte toetamine nende haridus-kultuurilise ja rahvuslikele püüdlustele ja selle kaudu rõhutada eesti suurmehe Johan Köppu üldiselt tähtsust eesti noorte ilmvana tekkimisel.

Kapitali valituseks kuuluvad: esimees peapiiskop em. J. O. Lauri, abiesimees dr. T. Kärnnapas, laekur R. Moorma, liikmetena Dr. Maria Kleitman, õp. A. Kõder, õp. O. Loogna, ülemp. A. Nael, kirjanik K. Ristiki-vi.

JUUBEL LUNDIS

Käesoleval kevadel saab Lundi eesti üliõpilaskond veerandajaks. Juubelit tähistatakse üritustega 29. aprillil kuni 1. maini.

29. aprillil toimub juubelaktus ja ball, kuhu oodatakse palju väliskülastajali. 30. aprillil toimub külastajapäev ja 1. mail tehakse ühine väljasõit Kopenhaagenisse.

Et juubeliga väärilist toime tulda, on Lundi eesti üliõpilaskond pöördunud kaasmaalaste poole juubelitoetuste saamiseks. Kõike organiseerib eriline juubeli toimikond.

● Moorestownis New Jersey osariigis sündis Ann (n-na Ojamaa) ja Arno Lühikule poeg Oskar teise lapsega perekonnas. Lapse isa on õigusteaduse doktor ja on õppejõud Rutgersi ülikooli õigusteadlaste koolis.

RAADIO SAATED eestlasile

AMEERIKA HÄALE eesti saatet antakse iga päev kl. 16–16.30 ja 17.30–18 Rootsi aja järele laupäevakul 13 m (21.740 kilohertsil), 19 m (15.235 ja 15.270 kh), 25 m (11.960 kh) ja 31 m (9.660 kh).

Lisaks kõigis saatetes antavale päevauudistele ja kommentaaridele päevakõnustamise kohta on eriteemad kõnustis eestikeelseid saatetsi järgmise rühmaga: Pühapäeviti esimeses saates usulisi meditatsioone, kumbagis saatetsi tänapäeva noore põlvkonna küsimusi, esmaspäeviti Amerikka otustikku, teisipäeviti välis-eesti kroonikat, kolmapäeviti reportaažse — hõlmates kultuurikroonikat, neljapäeviti teaduse ja tehnikaga seotud, reedel majanduse ja inimeste eluajaga küsimusi ja laupäeviti ülevaade nädala sündmustest ja kultuurikroonikat, hõlmates väliseestlasti.

EESTI VABADUSE HÄALE saatet Madridi raadio kaudu toimuval iga päev ja kuuluvad Rootsi aja järgi kl. 19 lühilainel 32 m. Saadet korraldab järgmisel päeval kl. 8 lühilainel 30,7 m ja teist korda kl. 13.30 lühilainel 30,7 m.

USULISED SAATED Trans World Radio kaudu igal päeval, teisipäeval ja reedel kl. 18.30–18.45 lühilainel 31 m.

Göteborgi kasvatuspäevast osavõtjaid. Paremalt korraldajad ja lektorid. Istuvad vasakult Elmar Aibast, Gerhard Peet, Robert Kreem (küllaline Kanadast), Heinrich Mark, Arvo Mägi, seisavad Richard Norvell, Susanna Tomson, Evald Lilleste ja Hain Rebas (EPL-foto Kopler)

Göteborgi kasvatuspäev: Kõik ringkonnad ühisel jõul noorte järelkasvu lahendamiseks

GÖTEBORG (EPL) — Kasvatuspäev, mille korraldas Eesti Noortetöö koostöös Eesti Komitee ja Rootsi Eestlaste Esinduse kohalike osakondadega ja teiste kohalike organisatsioonide kaastegevusel, kujunes osavõturohkeks. Kogunes ka hulgaliselt noorema sugupõlve esindajaid. Päeva tegevust juhatasid vahelduvalt Eesti Komitee Göteborgi osakonna juhataja Gerhard Peet ja Rootsi Eestlaste Esinduse Göteborgi toimkonna esimees Elmar Aibast.

Kasvatuspäeva avas Gerhard Peet, kes tuletas meelde, et kui ühel rahval on raskusi, siis leitakse üksmeel nendest üle saamiseks. Oma rahvus-para ja traditsioonide hoidjana kaugemas perspektiivis ei saa me hoida käsi rüppes ja loota, et keegi võõras tuleks garanteerima meie edasiliikumist, ning püüsimist. Tulevikku tee peame ise leidma ja sellepärast peame juba täna algama ühiselt oma ressurside koondamist, sest suudame vaid ühiselt midagi suuremat ja paremat läbi viia oma rahvusrühmi huvideks.

Kõneleja juhtis tähelepanu, et selle kogunemise üheks algatuseks on Göteborgi kasvatuspäeva ühine korraldamine.

Esimene referendina kõneles Heinrich Mark eesti kodudest ja eesti koolist. Ta konstateeris kahetsusega õpilaste arvu tagasimeinekut eesti koolides ja täienduskoolides, samuti aktiivsete liikmete arvu vähenemist eesti noorteorganisatsioonides. Põhjuseks eelkõige on segaabiellud, kuid ka peale kasvanud uue lastevanemate sugupõlve vähenenud huvi oma last rahvuslikult kasvatamiseks. Millest on kahju, sest praegu on ressursid selleks märksa paremad ja soodsamad kui kunagi varem. Kõneleja pidas vajalikuks "misjonit" lastevanemate juures, et selgitada enesesiilitamise vajadust ja rahvusliku kasvatusse tähtsust juba kodudes.

— Meie rahvusliku kasvatusse huvides, et oleks rohkem neid "laksusaini", kes jäävad koju ja kasvatavad oma lapsi korrallikeks kodanikeks ja eestlasteks.

Ouline on, et me juba varakult katsumiseks organiseerida eesti noorte oma sõprsuringe, lgu need siis perekondlike külaskäikude ja kokkulekute näol, või koduste lastevanemate ja mängurühmade kujul, ütles kõneleja ja kriipsutas alla Göteborgi loodud mängurühmade tähtsust, avaldades soovi, et kõik eesti lapsed nendest osa võtaks. Samuti kui on vajalik saada oma lapsi eesti kooli — Göteborg on nende õnnelike keskkute hulgas, kel on oma eesti kool. Lahedamisele peab tulema aga ka kesk-aste ja gümnaasiumiajaliste täienduspäeva. Alguks võib juba vastavalt õpingirid, millestist siia kujuneks vastav täienduskool.

— Meie rahvusliku töö huvideks

on muudagi, et meie vanade ja noorte vastusid ja erinevused oleksid võimalikult väikesed, et me püüaksid üheskoos luua ühte "sammot sajanu", ütles kõneleja püüdnud sugupõlv-vastusid. Reiepi nende vastolude vähendamiseks ja mitmekesisuseks on, et meie lapsevanemad oleks aega oma lastega rääkimiseks, kõigi küsimuste ja probleemide rahuilikuks ja usalduslikuks läbiarutamiseks, diskuteerimiseks, vaidlemiseks. Küll siis leitakse ühine keel! Kui me stüdistame oma noori, siis see stüdistus reflekteerub meile endile tagasi — meie ei ole küllaldaselt määratlenud aega ega huvi oma noorte kasvatamiseks.

Suvikodusid vaates oma referaadis Hain Rebas, kes märkis, et kuigi arvestuste kohaselt meil peaks olema umbes 3600 noort, kes on sündinud 1958.a. slates kuni 1967-ni ja seega moodustavad küllaltalase aluse suvikodude tegevusele, on siiski märgata olnud, et need ei tööta praegu enam sama hoo ja innuga kui paguluse algustal.

Stockholmi piirkonna suvikodude tegevus on koordineeritud, mitte aga läänerrannikul, kus kaks suvikodu tegutsesid omaette täiesti lahus. Kõneleja kergitas küsimuse, kas meil on lihtne nelja suvikodu vaja, mis läheb majanduslikult kulukaks. Ta leidis, et teatud ühendus on allakäi kurvi ja majanduslike raskuste vahel, pidades vajalikuks suvikodude tegevuse differentseerimist ning spetsialiseerimist selliselt, et ühes kohas pandaks rohkem sportide, muusikale jne. suuremate lastega, teisale koondataks vähemaid, kes vajavad õpetust emakeelses, ujumises jne., mis vajab üleriigilisi summasid.

Kõneleja pidas vajalikuks, et Eesti Noortetöö laiendaks oma koordineerivat tegevust ka lastekodudele, dirigeerides kas või näit. skantiliku tegevust Ojamaa suvikodusse jne. jne. Oleks vaja raporti eesti suvikodude kohta, et neid rakendada ja kasutada ratsionaalselt, huvitavamalt ja edukamalt.

Noorteinstruktor Richard Norvell käsitles eesti noortetööd ja nentis kohe, et selles töös ei ole märgata mingeid lahkelisid eesti poliitiliste grupeeringute juures. Kõik toetavad

igakülgselt noorte isetegevust. Mõõdunud aasta noortetöös oli otse rekordiline oma rohketes huvitavate ja "õmbavate" ürituste poolest. Referent andis nendest ülevaate.

Kasvatustähe lõpusõna ütles Elmar Aibast.

— Võime kokkuvõttes konstateerida, et kasvatuspäeval on püütud otsida teid ja õpetusi meie hõimorahva, meie tuleviku — nooruse kasuks. Meie ei tea kui palju sellesid lookultuuride aitavad, kuid need julgustavad ja annavad kogemusi. Kuna siin on suurel arvul noori, siis võtavad nad siit midagi kaasa, mõteld rakendamiseks. Kui see on nii, siis on kasvatuspäev oma ülesande täitnud.

Elmar Aibast rõhutas, ta kasvatuspäev ei tohiks olla ega olegi arusaamatute tekitamine organisatsioonide, gruppide ja isikute vahel. Selle päeva sihtuks on olnud teede otsimine, et noori juhtida meie ühisele rahvuslikule tööle.

— Meie ei ole pessimistid. Oleme kuulnud, et olukorrad on aastate jooksul muutunud — meil on nüüd ressurss, aga kipub vähe olema nende tarvitajaid. Juugen loota, et olemaolevate ressursside ühine ja kõigekülgne rakendamine kannab ka vilja, et meie noortetöö tõhusamalt täidab noorte tuleviku vajadusi. Ei saa aga mõeldamini tehtust. Näit. on meil juba 16 a. olnud Gimo suvine rahvapäevade kooli kursus, mis Esinduse poolt oli kutsuti ja mida on üksinda majandatud kuni mõõdund suveni, mil täiesti õigustatult appi tuli Eesti Noortetöö.

Loodame, et see ühis koostöö püsib. Meil on korraldatud palju noortekursusi, meil on noortegriid täienduskoolid, algkoolid jne. Jääb vaid soovida edu edaspidiseks.

Lõpuks avaldas kõneleja tänu korraldajatele, kassatähtjatele, referentidele ja kaugele külalisele, ülemajilmeste Eesti Päevade peatoimkonna esimehele Rob. Kreemile, kes pöördel sõna võttis. Päev lõppes hünni laulmisega.

● Heli (n-na Muld) ja Erhard Schwinell sündis teise lapsena poeg Willem.

● Stockholmist eesti ev. lut. koguduse on laulatud Enn Jüris ja Anne Toomingas.

24. veebruar Eesti Päev N. Y. osariigis

NEW YORK (VES) — Eesti Babariigi aastapäeva tähistamine New Yorgis kujunes täna üheks sisumaks ja meeleolukamaks viimastel aastatel korraldatud aktuste hulgas. New Yorgi Tehnikainstituudi aulasse 27. tänaval oli kogunenud korraldajate hinnangul ümmarguselt 800 inimest, nende hulgas päris silmapaistvalt rohkesti noori. Kohale oli tulnud inimesi ka kaugemalt, kuigi eelmise õhtu tuisk oli teotusid rikkunud.

Aktusel loeti ette välisminister William P. Rogersi laetus, milles ta ühendriikide valitsuse nimel väljendas oma sümpaatiat eestlaste laesessuse püüdnud tegevustele. Tervituslaetus oli ka New Yorgi osariigi kuberner Nelson A. Rockefellerilt, kes ütles, et 24. veebruar on Ner Yorgi osariigis kuulutatud Eesti päevaks. Aktuselt lähetati resolutsioon president Richard Nixonile.

Aktusekõnelejaiks oli tänavu Eesti Vabariigi aukonsul Kanadas Ilmar Heinsoo, kelle sisuühedat kõnet avaldas rahvast jälgis huvi, aplodeerides korduvalt kõne sekka. Kanadast oli ka laulusolist, bariton Inge-

mar Korjus, keda New Yorgi publik kuulis esmakordselt. Eelmise õhtu lumetormi ja lennuühenduste katkemise tõttu pidi tema esinemine paugu juba ära jääma, kuid hommikul ilmastikuolude paranemisel tal õnnestus siiski õigeaks ajaks kohale tulla.

Silmapaistva panuse rahvusliku ak-

tuse õnnestumisele andis Eesti Noorte Orkester Long Islandil, kes esines Karl Linnase juhatusel küpselt ja noogsalt.

Princetoni ülikool raadiojaam New Jerseys andis 24. veebruaril poole-tunnilise Eestile pühendatud saate, mis koosnes eesti muusikast ja intervjuust Eesti Rahvuskomitee ja s uue esimehe Ilmar Pleeriga.

Kabemaratoni lõppenud

Terve kuu jooksul toimus Tallinnas kahe maailmameistri selgitamine. Kohtasid maailmameister Andris Andreko ja väljakutsuja Iser Kuperman, kes varem on olnud maailmameister.

Seekordse kohtumise mängiti saarundulisel laual 20 partiid, millest kõik lõppesid viigiga ja vastavalt reeglitele silmits senine meistri oma tiitli. Andrekol, kes on lätlane Riisat, tuleb suvel uuesti kaitsma tiitlit olümpiaturmiiir Hollandis.

Eestlane TV ja teatri kriitikuks

Toronto suurlehe Daily Star teatrikriitikuks on Urjo Kareda, kes ühtlasi on teatriajaloo õppejuht Toronto ülikoolis. Samuti on ta Kanada raadio ja TV filmi- ja teatrikriitikuks.

Just praegu valmistub ta lavastajana ette Coach House teatris Harold Pinteri näidendi "Maastikud ja viirus" esietendusele.

Urjo Kareda, kadunud majandusteadlase ja avaliku elu tegelase mag. Endel Kareda poeg, lõpetas Toronto ülikooli magistri kraadiga 1966 jaopis seejärel moodsa draama alal edasi Inglismaal Cambridge ülikoolis, valmistudes ette doktori kraadile.

Kohalik elu

GÖTEBORG

Üleskutse

Eesti keeli Oled huvitatud, tule kursusele Eesti Majja, Drottningat. 27. reedel 10. märtsil kl. 19. Lähem informatsioon Hain Rebas 031/51 59 75 Rein Karro 031/11 95 33. Reet Sassian 031/12 36 43.

Jaan Talts PARIISIS

PARIIS (EPL) — Pariisis toimunud lõstevõistlustel esines vene meeskonnas ka eestlane Jaan Talts, tulles raskekaalu võitjaks 550 kiloga kogusummas.

Talts surus 200, rebis 150 ja tõukas 200 kilo. Ta üritas surumises eut maailmarekordi, mis ei õnnestunud. Teiseks tuli idasakslane H. Losch 540 kiloga.

● Lakewoodi eesti ühingul osutus penksoolekul raskets saada uut esimeest — tervelt 18 kandidaati loobusid. Senine esimees E. Nurk, kelle juhtimisel on ühingu majandus saavutanud hea järe, teab ametit mah panna. Moodustati komisjon esimehe-küsimuse lahendamiseks koosseisus J. Kangur, A. Prima, F. Tamman ja proud Verder ja Kiin.

Sõjaliste õpetuse tempo kiiremaks! nõuab okupatsioon

Okupeeritud kodumaal ilmuvast kommunistide ajalehest "Rahva Häälest" selgub, et Eestis pannakse praegu erilist rõhku koolinoorsoote sõjalise kasvatuse andmisel. Teisipäeval, 8. veebruaril ilmunud "Rahva Häälest" ilmus esiküljel pikem artikkel pealkirja all "Sõjalis-atriloitlik kasvatustöö koolis", milles kiinnatakse, et praegu toimub üleüldine massiline riigikaitsetöö hoogkuu, mille jooksul propageeritakse N. Liidu revalutsioonide võitlustraditsioone, tugevdatakse veelgi töötajate, eeskätt noorte sidemaid armeed ja sõjalaevastikuga, süvendatakse sõjalisi algteadmisi ning edendatakse sõjalis-tehniliste spordialade viljelemist.

Artiklis mainitakse, et nende eesmärkide saavutamisel on suured ülesanded täita koolidel. Kiinnatakse, et käesoleval õppeaastal on märgatavalt suurenenud nende koolide arv, kus õppeprogrammidesse on lisatud sõjalise algõpetuse kursused.

Õpilastele omandavad nendes koolides peale sõjaliste teadmiste ka ühe sõjalise eriala, tutvuvad tsiviilkaitselust alustega ning tegelevad sõjalis-rakenduslike spordialadega.

Edasi toob ajaleht terve rea näiteid nendest koolidest, kus sõjaline õpetus on esekuulikul läbi viidud. Nagu artiklist nähtub, on sõjalise kasvatuse õpetajad eranditult venekeelset. Leht kirjutab:

"Hästi on sõjalis-patriootlik kasvatustöö ja õpilaste sõjaline algõpetus korraldatud Tallinnas 25. keskkoolis. Selles koolis on sõjalis-patriootlikuks kasvatustööks loodud vajalik materiaalne baas, hangitud näitlikud õppevahendid ning ehitatud lasketüür. Tallinnas 25. keskkooli direktor N. Shestakov ja õpetaja reservmajor M. Logotin teevad kõik selleks, et kooli õpetajad oleksid Nõukogude armeesse või sõjalaevastikku ajateenistusse siirdudes saanud

eelnevalt vastava ettevalmistuse.

Korduvalt on tunnustust pälvinud sõjalis-patriootlik töö Rapla rajooni Järvaakandi keskkoolis, kus seda juhib reservmajor A. Varfolomejev. Ta viib õpilastega järjekindlalt läbi treeninguid sõjalis-tehnilistel spordialadel. Järvaakandi keskkooli võistkond on saavutanud viimastel aastatel auhinnalisi kohti sõjalis-rakenduslike spordialade võistluse Nõukogude Liidu kangelase Juri Smirnovi nimelise auhinna eest."

Artikkel, mis selgitab võrdlemisi üksikasjaliselt eesti koolides tehtavat põhjalikku tööd sõjaliste ettevalmistuse andmisel, lõpeb üleskutsega:

"Et veelgi prandada õpilaste sõjalis-patriootlikku kasvatustööd, tuleb koolides ja kultuuriasutustes edaspidi noortele rühmelt korraldada huvitavaid üritusi. Samuti tuleb hoolt kanda selle eest, et pedagoogid saaksid edaspidi süstemaatiliselt oma sel-teadmisel teadmisi täiendada. Selles osas tuleb linnade ja rajoonide haridusosakondadel järgida Tallinnas ja Narva haridusosakondade kogemusi sõjalise algõpetuse õpetajatele metoodilise abi andmisel."

Ameeriklaste huvi vene näituse vastu

WASHINGTON — (VE kaastööliselt) — Washingtonis, otse Valge Maja kõrval asuvas Corcorani galeris hakkab nüüd lõppjärku jõudma suurejooneline N. Liidu kunstiesituse näitus, mis reisib siit edasi Los Angelesse ja sealt teistesse suurematesse Ühendriikide linnadesse. Näitus on külastatud massiliselt ja nädalalõppudel tekitavad ukse taha pikad ootajate järjekorrad. Umbes nädalalõppudel tagasi sai galeri juhtaja anonüümse telefonikõne koos ähvardusega, et nimetatud päeval "juhtub" galeris midagi.

Kohe saadeti rahvas välja ja saadid otsiti põhjalikult läbi, kuid ei leitud mingit pommi ega muud kahtlast.

"Kuulus tsirkus" koolipoole

"Üks maailma kuulsamaid tsirkusi", nimelt "Meie Tsirkus" saab Stockholmist ja annab ainu-ühtse etenduse Eesti Aigkooli kevadpeol pühapäeval, 19. märtsil Bohusgani kooliaulast, kus kooli pead ühku toimuvad.

Tsirkuse programmi on koiku seadnud Aa Vaks ja selles esinevad kloridid, faktir Si-di-beni-raskum, pomeheused, pantrid, Deeba džunglil valitsejate ehk Metsade tütar, tsirkuse orkester ja veel palju-palju teisi tegelasi, kes tsirkuse juurde kuuluvad. Nalja, mürtus, muusikat ja palju muud, mis rõõmustab nii mehi kui naine.

Aa Vaks on äraproovitud lastetantsmeister, kes tunneb nii tegelasi kui publikut ja teab, kuidas neile peale sõja järjekordset unustamatut etendust, mis on tore ja jääb kaenale. Et nali ja nser paremini lõike, on ta teinud sekka pandud ka veidi draamatikat, välguloomist ja äärmisest.

Et vappil on fantaasiarikas ja sisaldab sõjala mõnegi üllatuse. "Meie tsirkus" — mõttevõlgatus kolmes pildis on autor värske lavatööse risti-ning mis kirjutatud siit Stockholmist Eesti Aigkooli kevadpeo jaoks. Kor-dam etendusel pole lavas, nii et kuni tsirkuse esinemist on võimalik näha sinu! "särvate silmade kevadpeol".

Pärast seda on N. Liidu propagandaniitus kulgenud takistamatult ja külastajate koguarv kerkib juba üle 70 000. Paljud nendest on avaldanud oma hinnangut väljapandud külalisraamatus, mis varieeruvad ülistustest kuni tähelepanu juhtimiseni N. Liidu vallutuspoliitika. Mitmed sissekanded nõuavad usuvabadust N. Liidus — ehkki korraldajad püüavad mitmesuguste ajalooliste religioossete esemete prominentse tutvustamisega muljet luua nagu suhtus N. Liidu võimud ususse salivalt.

Külalislikult on külalisraamatus esitatud nõudeid N. Liidu juutide väljarandamise õiguse võimaldamiseks. Üks sissekanne nõuab ka vabadust Lätile ja Balti riikidele üldiselt.

Tähelepanuvääriv on ka ühe Washingtoni keskkooliõpilase poolt kirjutatud tsiteat Tolstoist: "Ma istun ühe mehe kaulil, käigistan teda ja sunnin teda mind kandma. Ent see juures kinnitan ma isenesele ja teistele, et ma teeksin omalt poolt kõik võimaliku, et tema koormat kergendada, väljaarvatud see, et ma ta seljast maha tuleksin."

Paljud märkused raamatus on aga hõlpsid "silangis", mille hilisem vene keelde tõlkimine Moskvas võib osutuda äärmiselt raskete ülesandeks.

● Kongressi erikomisjon tegi korralduse, et riiklik salateenistus hakkab 29. märtsist alates igal presidendi kandidaadiks saamist teot-lejal, kes ringkümismisel on saanud vähemalt 5 prots. poolthäälest, kaitsma agenteid määramisega nende juurde.

REFLEKSID

■ NIXON OLI PEKINGIS. Rahu-likult. Keegi ei visanud mädamun-nasid, keegi ei demonstreerinud ho-telli ees. Aknad jäid terveteks.

See oli kuidagivisi kummaline siit Stockholmist perspektiivist vaadates, kus USA kaubandusesindajatel on prille puruks löödud, raskimata kau-bandusesinduse ja saatkonna aken-ded. Maoismi kodukohas ei ole mär-kigi sellest militantsusest, mida näi-tavad epigoonid Rootsis. Nagu Katri-neholms-Kurien oma kommentaar-sis ütles, käis Richard Milhouse Nixon Hiina müüri ääres kindlami-ni, kui ta oleks võinud käia Stock-holmis Sergel-torgelil.

Mao-Hiina näitas "halba" eeskuju rootsi kommunistidele, maoistidele, stalinistidele ja mis nende nime-d nüüd ongi. Ei mingit revolutsioonärs-t vastuvõttu, milliseid olene har-junud nägema siin Rootsis, heroiseer-ituna televisioonis. Kas revolutsioo-ni ja kultuurrevolutsiooni maa ei olegi nii revolutsionäärne kui Root-si? Või on barbaarsus siin lihtsalt suurem.

■ ROOTSIS ESINEB aga ka teist-suguseid demonstratsioone, kus marssijad ei ole karvased ja "revolu-tionäärsed". Nagu asjane mass-demonstratsioon 6000 osavõtjaga Stockholmis, kus protesteeriti üha täusvate toiduhindade vastu. Viisa-kad, hästirietatud inimesed leidsid, et ka nemad peavad marssima, pla-kateid kandma ja protesteerima. Sel-lepärast, et vasakäärmusluse silteid all on see maa muutumas üha rase-kemini talutavaks aasale, tõokale inimesele, kes teenib nominaalselt küll "healoluigi kohaselt", kuid kes maksusid maha arvates, saab kätte tasulihoidiku summa, mille oma-korda ära söövad kaudsed maksud ja — inimese ise, sest toit on maail-marekordilise hinnatasemega. See on huvitav areng: mida rohkem riik ra-ha välja jagab, seda rohkem peab ta sisse võtma. Käibemaks toidult on üks suurepäraseid sissetulekuid riigikassale. Kui nüüd see ära võt-ta, siis tuleb leida uus maks, et mit-te peatada raha väljavoolu sotsiaal-seleks j.m. kuludeks. Palme valitsus-el on tõsine dilemma tüübi: nokk lahti, saba kinni. Esialgu aga hin-nad tõusevad. See toob rohkem raha riigikassasse, kus pakilised vajadused on põbijatud.

■ AJAKIRI ALLERS tõi ära artik-li "vaikivatest rootslastest". Üks ke-na ungarlane oli toimetusele jutustanu-d, kuidas asjad läksid, kui kom-munistid "sisemiselt" võimu üle võt-sid: rahvas alul naeris nende üle, sest nad paistisid nii lollid ja suure-suulised olevat. Kuid siis nad võt-sid oma väikese klitiga üle koolid, raadio, TV ning hakkasid kasvata-ma "uusi ajakirjanikke", kes pidid raseerima "reaktsionääre erakapita-listliku ühiskonna". Suur mass jäl-gis ja oli üllatatud. Ja vaiks, sest ei olnud võimalik enam häält teha.

Leinateateid

Kaplinnas, Lõuna-Aafrikas, suri 22. novembril 1971 Lembit Keder, kes sinna läks Rootsi ja omas kullase-pa ja kalliskivi tööstuse ning äri. Teda jäi leinama saksalannast abi-kaasa ja poeg.

Perthis, Austraalias, suri 13. jaanu-ari Elsi Simrod, sünd. 11. det. 1915 Tartus.

Vallouris, Austraalias, suri 15. jaan. Rudolf Kruusma, sünd. 22. juulil 1908 Tallinnas.

Perthis, suri 6. veebruaril Helmi Saareste, sünd. Eestis.

Sydney's suri 12. veebr. Oskari Mih-kelson, sünd. 24. sept. 1899 Valgas.

Sydney's suri 16. veebr. Eduard Issak, sünd. 25. jaan. 1892 Tartus.

● Riikliku julgeolekustatise FBI agenteid pööl tulistas New Yorgis 3 päeva jooksul kaht lennukirvi-vat, kellest üht sai surma, teine haavata. Mõlemal juhtumil tehti katse lennukit rõvida raha välja-pressimise eesmärgil.

See sisemine võimuvõtmine on tea-tavasti arenenud ka siin Rootsis. Ajakirjanike ülikoolid on tootnud terve massi "uusi ajakirjanikke", kes on hakanud massmeedimeid redi-geerima ja toimetama. Teiselt poolt on vasakäärmusluse tüüritud kooli-reformi ja hoolitsenud, et distsipliin ja õpetajate autoriteet oleks hävi-tatud. Tänavademonstratsioonid on muutunud "parlamentarismis" mõju-saks teguriks. Kuigi Rootsis ei ole kommunistid tulnud võimule, on tead-tud "ungari elemendid" sisemis-es arengu selgelt äratuntavad. Rahvas aga vaikib ja harjub olukorraga.

■ DEMOKRAATILIKU ÜHINKON-NA esindajad rõõgustavad siiski mõ-nikord — kui neile endile keegi as-tub varbale. Tegemata siiski mida-gi asja parandamiseks ja normali-seerimiseks. Eks olnud iseloomustav Tööturvalitsuse peadirektori Bertil Olssoni sõnavõtt, kes täielikult alla hindas selle informatsiooni, mida rahvale vahendab raadio ja TV, mõlemad riigi omandid. Massmeed-iumid, kus määravad vasakäärmus-likud produtsendid ainuvalitsejali-kult ja vabalt oma parema äratund-mise järele ja hoolimata riigi huvi-dest. Kui keegi vastu valdab, siis ütatakse see samas sõna tõsisest mõt-tes maha kui "reaktsionäär". Ja mutid töötavad koolega edasi de-mokraatliku ühiskonna juurde all...

KJ

Leiname ja mälestame surma läbi lahkunud armast Vesigo-Tinsit

Triina Priske't

PUNABE ELLI
INNU ELLA
VALMA ELLA
perekondadega

Kallist kaasmaalast ja head tuttavat

Triina Priske't

mälestavad leinas

AUGUST KOSTER perekonnaga
PEETER RIST perekonnaga
FRIEDRICH MEIUS perekonnaga

Armaast täditütart

Meeri Konks'i

mälestavad leinas

HILJA ÖHR
FRANZ VEIDE
ARTUR VEIDE
perekondadega

Unustamata kallist koduküla naabrit

Triina't

mälestavad valusale leinas
ALVINE ja ALBERT KUMM
EVA ja PRIDU MANN

Mälestus Sinust on kustumatul!

Armaast kauaaegset sõpra

Albert Teose't

mälestab kurbuses

HEINO TUKK

Raske haiguse järele uinus vaik-selt meie kallis ema, vanaema ja vanavanaema

Johanna Taman

• 5. 3. 1890 Paldiskis
† 20. 2. 1972 Kurlas

Vaikses leinas

HELGA ja ARNOLD
ELMAR ja INGA
LAPSELAPSED
LAPSELAPSELAPSED

Kallist tädi

Johanna Taman'i

leinavad

LEONTINE ja LAPSED
perekondadega

Siin maa peal olen võõras,
Ei see mu kodumaa.
Mul jäädav kodu taevas,
Sää Jeesu juures ma.

RAAMATURIIL

KESTIVASTE LUULE MUUDES KEELTES

Wisconsini ülikooli veerandastatistilise ajakirjas "The Slavic and East European Journal" on pikem retsensioon Victor Terrast, Browni ülikooli slaavi keelte ja kirjanduse osakonna juhataja. Vastuse all on kolm idia-Euroopast pärinevat luuletajat, nende hulgas Aleksis Rannit ja Jüri Ivask, kes kirjutab venekeelse.

Aleksis Rannitil ilmus 1970. a. ingliskeelsele värsikogu "Line" Zürichis asuva Adolf Hiršimanni kirjastusel. Illustratsioonid G. Honeggerilt. Raamat oli kvarti-formaadis lühis- ja värsikogu, seeria "Poesia e verita", kus varem on ilmunud Montale, Guillen, Rene Char, Rilke, W. H. Auden ja S. Beckett. Üksikraamatu hinnaks oli doll. 59.00, aga vastamata sellele on raamat läbi müüdud.

V. Terras kirjeldab pagulaspoeti- de seisundit väljaspool oma emakeele piiri ja leiab, et A. Rannit, kes on ise eksellent kunst ja luuletaja, on valinud omale erilise tee ka- kutamiseks pagulaelamisel oma kasuks. Kaks poolset on iseloomulikud ta panna-liku luulele. Esimeseks vormi- kultus, mis muudab iga tema luule- teose poeetilise virtuoslikkuse etüüdiks. Tema värsired on muutu- matult küllastatud vormilelementide- ga: keerukas alliteratsioon muster, vokalide modulatsioon, mis hääleerub nii hästi rõhulise kui ka väliselise süsteemil ja helide sümbolismile. Varem on Ranniti luules peamiselt alati suure sümbolism. Teiseks, esteetiline fakt, kunst ja luuletus, eriti aga absoluutse ostmise esteetiliselt maali- ma fenomenides, on põhilised ained Ranniti värsides. Nees kaks suunda ühinevad andmaks tema luulele voolava Ars poetica suuruse, kus tähe- lepanu on suunatud joone võidule

värvi üle.

Luulevaatluse kõrval ta nendib graafiku koostööd, kes oma loomingu- gult on samuti poeet ja trükkija (sõ- kõrgest kvaliteetst. Värsid on tõlki- nud inglise keelde noor Ameerika luuletaja Henry Lyman, kelle töö on kõrgtasemeline.

Sellejuures tuleks nimetada, et Ranniti uus esteetiline luuletuskogu "Sõrmus" ilmus aastavahetusel.

Samas vaatluses on teisena tähele- panna osutatud luuletaja Jüri Ivaski venekeelsele luuletuskogule "Zolush- ka" (Tuhkatriinu). Autor on vene keele ja kirjanduse professoriks Mas- schusititsi ülikoolis. Kogus on üks kaunis luuletus eesti keele üle ("Es- tonski jaezõk"), mille poeet on pühen- dunud Marie Underile ja Aleksis Rannitile.

EEL KIRK

STOCKHOLM: Peajumalat, 5/3 kl. 15 Jakobis, kog. õp. oreil H. Kiisk, laulur. 12/3 jääb jumalat, ära kuna samal ajal toimub Jakobis rootsi kiriku kontsert.

ALINGSÄS: Maakirikus 11/3 kl. 15 Kristuse kannatamisaja jumalat, 6. K. Kool, oreil PG Strömberg, lau- lehued.

BORÄS: Carolis jumalat, 5/3 kl. 15, õp. Kodres, laulur.

GÖTEBORG: EELK Gbg ja Lääne-Rootsi kog. jumalat. Kristines 12/3 kl. 14, õp. K. Kool, oreil BG Strömberg, lau lehued.

EESTI AP. ÕIG. KIRK

STOCKHOLM: Eesti ap. õig. Püha Nikolai peakirik, 5/3 kl. 11 liturgia. Suure Paustu ja Ristkümmardamise pühapäeval, ülemp. Nael.

SOOME ORTODOKSIKIRK

VIRSO: 4/3 kl. 17 õhtuteen. J. Makarov majas ja 5/3 kl. 9 Bruks kirikus liturgia, ülemp. Juhkam.

VABARIKUD

STOCKHOLM: Nelipühi kirk, Brä- valleg, 11, 5/3 kl. 10 pühapäevakool, kl. 11 jumalat, H. Viikholm, lau- letekkandend, 7/3 kl. 19 koorharju- tus, 11/3 kl. 18 suure laulu ja muusi- ka õhtu. Kõne: "Usk, oopium rahva- le". Ülestõusmispihade konverens 1-3 aprillil.

STOCKHOLM: Normaalmi Bapt- Kirik, Norrtullsg. 37 jumalat, 5/3 kl. 15 pärast Kristuse surma mälest. O. Loogna, N. Kõrm.

GÖTEBORG: Blå Bandeti saalis, Erik Dahlbergsg. 10 jumalat, 5/3 kl. 11, V. Kubja.

GÖTEBORG: Smyrna Eesti Nelipühikog, Parkg. 4/3 kl. 18 pühitund, A. Milder, 5/3 jumalat. Kristuse surma mälestamisega, K. Verendel, O. Hein, Milder. Samal ajal pühapäevakool. Nädala koolilekud kolmap, kl. 18 Bergejs ja Jonsereid.

HALMSTAD: Bapt-Kirikus, Karl XI Väg 49 jumalat, 12/5 kl. 16, V. Kubja.

"Vigurtort" TARTUST

"Rahva Hääl" Tallinnas avaldas suure foto pagariõnustuse töötavast Valentini Laansalust, kes olevat Tartu parimald tõrdivalmistajaid ja autustastud ordeniga "Austuse märk".

Suurima tõrdina olevat Tartu Lei- vakombinaadis valmistatud tort, mis kaaliks 15 kilogrammi. Edasi märkis ajaleht, et "Esinud kauplusesse lae- kunud tellimuste tähtsime nõuab kondiitritel fantaasiat ja osavat kätt. Küll tellitakse vigurtorte raamat- kujulises, õllekannu, lõngakera või meditsiiniblenimale kujuga".

USA-s esinomisreisil viibiv Nõukogude luuletaja Jevgeni Jev- tushenko likiti St. Paulis asuvas Maalaste kolledžis kommunisti- vastaste demonstriaad poolt audi- teeriumi pooldumil maha, kuid pälles ilma vigastusteta.

"Kodumaa usub meisse" E. V. aastap. tähistamisi Stockholmis 24. veebr.

Eesti Vabariigi tegelikul sünnipäeval, 24. veebruaril, toimus rida päe- va ärärmärkimisi Stockholmis ja eesti asutustes oli püha. Õntul toimus rahvarogke jumalateenistus Jakobis kirikus, kus jutlustas peapiiskop K. Veem. Mitmeses üliõpilasorganisatsioonides olid kokkumulekud ja vastu- võtu erakordselt rohke osavõetiga korraldas Rootsi Eestlaste Esindus, kus lisja asutatud naisring oli energiliseks korralduse läbiviijaks.

Esinduse vastuvõtul luges Kristjan Meikup ette pühvzrohase luuletuse, lauldi hünni ja esimese Leo Karu- pää pidas lühikese kõne, milles ta m.h. ütles:

Eesti Vabariik on eesti rahva võit- luste ja püüdluste sümbol. Pühitse- des Eesti Vabariigi aastapäeva saa- dab meid ainult üks hoiak ja tahe — meie nõuame vankumatult vaba- duse taastamist eesti rahvale kodu- maal, nõuame Eesti Vabariigi suve- räänsete õiguste ja piiride taastamist.

Eestlased okupeeritud kodumaa ja vabas maailmas moodustavad lahuta- matu rahvusliku terviku. Läbi kõigi võõra võimu loodud takistuste tunne- me, kuidas leegitseb vabaduselti ko- dumaa eestlaste südames. Eesti rah- vake tervikuna on alles jäänud van- kumatu usk vabaduse taastulekuse.

Kuid meie peame arvestama hin- nates okup. kodumaa inimeste elu ja tegevust ning võimalusi rahvuslikuks võitluseks sealse ühiskonnas kom- munistliku süsteemi alusel, mis seab piirid ette igale poole. Selle süsteemi ilkes on meie rahvas elanud nüüd pidevalt üle 27. aasta ja alalhoidnud ning säilitanud oma rahva identuse imetlevas ühteholituduses ja vaimses erksuses.

Vanem põlv on aastakümnete ter- roris kõli resigneerunud ja tagasi- tõmbunud oma isikliku elu muredese- se. Aastate pettunusest on kogune- nud südamestse- ja kivenud kõi- ke kommunismi- ja venelusega se- ses olevasse vihkavasse laadustesse. Kodu usalduses antakse seda kõike edasi lastele ja lastelastele.

Keskmine põlv on olnud edasi- püüdlav ja võimalusi kasutav. Püü- dluse lõppedis aga kusagil keskpara- sel ameti- või töökohal. Tipikohade- le ja juhtideks toodi venelased ja venemaa-eestlased. Tulsejõrgu inime- sed, nagu neid iseloomustatakse ja hinnatakse kodumaa hindes, aga usaldatavad kommunistlikule võimu- le. Pettumus, lootusetuse ja võimetu- se tunne lülitis ka karjäärilimulised jälle rahvaga.

Ja noorus. Uljas ja kõike veneli- sust ja kommunisti tõekspidamisi

STOCKHOLM

Teatrietendused

Pühapäeval 5. märtsil kl. 19 ja pühapäeval 12. märtsil kl. 19 esitab St. Eesti Teater uudislaavastuses A. Mägi näidendi "Valgus sinu kättes" ABF-i teatrisaalis. Sveaväg. 41. La- vastus — Lensi Rõmmer, dekorat- sioon — Ao Vaks, kostüümid — Aivi Tõnissoo. Kaastegavod: Epp Lohk- Sundström, Lensi Rõmmer, Edmar Kuus, Valdek Jürisoo.

Päsmend seadaval kohapeal 1 tund enne etenduse algust ja korduseten- dusele eelmise E. Kultuuri Koondi- keses, Wallingat 32-I, emasp. — ree- deni kl. 10-16.30 ja neljap. kl. 10-18, tel. 11 31 16. Pensionäride ja õpilaste soodustatud hinnad korduseten- dusel.

GÖTEBORG

Pärimisküsimused

Göteborgi Eesti Pensionäride ühin- gu koosviibimisel 20. märtsil kl. 12 kõneleb jur. kand. Ado Perlo testa- menti ja seadusjärgest pärimisõi- gusest. On olnud omada teadmisi näit. faktist, et päriarvad vastu pä- randijärgja tähtsime ei läheks riigi pä- randifondid, vaid et testamendit kau- du oleks neid võimalik suunata näi- teks eesti organisatsioonide või kau- genatele sugulastele. Rootsis lõpeb seadusjärgne pärimine onude ja tüdi- ga ja nende järglased ei oma sea- dusjärgset pärimisõigust.

Autotraileriga Eesti Päevadele

TORONTO (VE) — Ameerika eestlastel on sobiv võimalus tulla Eesti Päevadele oma autotrailerite- ga, s.o. järelvankermajadega.

Majutustoimkonnal õnnestus leida soodus parkimise ja suvituse vima- luse Musselmani järve ääres, mis asub ainult 40 km Torontost ääres. Parkimistasu koos elektril. vee ja äravoolu torustikuga on kl. 150 na- dalas.

Lühiteated Ameerikast

- President Richard Nixoni para- laarsus (üksik Gallupi ringkonnas) eel- veebruaril esimeseks pooleks 4 punkti võrra jaanuarikuuga võrrel- des, 49-lt protsendilt 53 prots. Nii Vietnam sõja kui ka majandus- küsimustel alal suureneb poolehoid presidendi poliitikaile.
- Esindajatekoda otsustas hääletage 234:127 vastu võtta väesuse vastu võitlemise seaduse, millega määrat- takse 5miljardil, 400 miljoni dol- larii koodelees eas laste este hoo- litsemiseks, vaastele juridilisele abi andmiseks ja teisteks abimeetudeks.
- Välisministeerium teatab, et Ven- ne on nüüstanud avama läbirääki- misi II maailmasõja ajal USA-lt saadud laenule tasumise kohta. Pal- jude miljardite asemel oli USA valmis leppima 800 miljoni dollari- ga. N. Vene aga pakkus ainult 300 miljoni.
- Kalifornia osariigi kõrgem ko- hus otsustas kaotada surmanuhtlu- se ja mõistis vanglates hukkamist- otavald 107 isikut eluksajaks sun- nitule. Surmanuhtluse kaotati neil püüel ka New Jersey osariigis.
- Kolm N. Vene kalalaevede juhti, laevastiku ülem Vladimir Artemov, basilaeva "Lamut" kapten Igor Boyton ja tranler "Kolovan" kap- ten Nikolai Pavljuk maksid Anchorage, Alaskas 250.000 dolla- rilt trahvi USA territoriaalvetes ka- lastamise eest ja lasti minna taga- si nende laevadele.
- Välisministeerium teatab, et N. Liit ostab Marylandi osariigis Queen Anne krakhkonnas 1600 akri- ri suuruse maa-ala koos perlasu- vale hoonetega puhkekodu autu- miks N. Vene Washingtoni saat- kohu ametnikele. Kinnisvara os- tujahid võid tõusta kuni poollteise miljoni dollarini.
- Väike ookeani merenduse ühin- gu andmel kaotas 15 tuhat sadama- töötist USA läänarannikul enam kui 129 päeva kestnud streiki läbi saamata jäänud töötajana 55 milj. dollarit. Töölised ei saanud ka streigitõust, kuna nende unio- ni ei ole streigitkassat.

● Valitsus esitas Kongressile sead- useelnõu, millega kulla hind tõu- tekse seniselt 35 dollarilt 38 dol- larii ümber. Presidendi otsus koi- la hinda tõstmiseks, tehti juba va- rem ja dollari kurss langes 7,8 prots. võrra.

● Elumaksude nõukogu direktor Donald Rumsfeld teatas, et valit- suse on kvas suurendada lha õi- seveo kvooti, et püüdnada loda- mistsese lihasaaduste hinda püüvat tõusta.

Imelik

et eesti kõesneri juures Kung- gataniil on kõik poole odavam kui mujal. Ka on imelik, et eestlase- juures on niusuguseid ehismaha- looteid, mida mina ja m'nu mam- ma pole kunagi elus lähealt näinud või kutsunud.

Unustamata head sõpra

Advokaat

August Leps'i

* 2.1.1886

† 26.2.1972

mälestab kurbuses

JULIE SIMONSSON

Matusetalitus toimub laupäeval, 11. märtsil kell 14 Skogskapellet'is, Skogskyrkogården'is Stockholmis

Triina Priske't

mälestavad leinas

F. KOPPEL perekonnaga

J. JÕGI abikaasaga

L. KASEORG abikaasaga

O. JAKOBSSON perekonnaga

E. PAGIL

Rootsi televisiooniprogramm

TV Lördag

9.00 TV-nytt, väder.
9.15 Start 2. Färg Engelsk nybörjarkurs för vuxna. 21. A Holiday in Sweden?
9.30 Se det du inte hör. Färg. 6. Trängsstund. Kurs i talavsläsnings för handskadade.
9.45 Gräshopponerna. 8. Färg. 9. Det stora huset.
9.55 Iomenkieliset ohjelmat.
10.00 Färgspråkiga program.
10.10 Lasten ohjelma Muutto - piirretty filmi. Ohjaus: Raili Rusto. Var.
10.20 Barnprogram: Flyttningen. Färg. En tecknad film av Raili Rusto. (Textat på svenska).
10.30 Kainuun kuvia Ajankohtainen reportaasi Kainuusta. Bilder från Kajanaland. (Textat på svenska).
10.45-11.00 Wanhä kamera nr 3. Kun isä tven osti.
10.55 Den gamla kameran. 3. När far köpte televisionen. (Textat på svenska).
11.00 Matematik på nytt för vuxna. 14. Koordinatsystemet.
11.10 Nationalekonomi II. 6. Teorimodeller.
11.20-11.30 Små människor. 4. Barns intryck av TV och film.
11.35 Veckonytt. Textat.
11.40 Start 2. Färg Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
11.50 Lördagsstråffen. Färg. Lasse Holmqvist med gäster.
12.05 Bröder i djungeln. Färg. Om två brasilianska bröders 25-åriga kamp för att bevara den indianska kulturen. Engelsk reportage.
12.15 Det händer i Ettan. Färg.
12.20 TV-nytt, väder.
12.25 Major Virvelvind. Rysk film. Tredje delen: Befrielsen.
12.30 I rollerna: Vadim Berojev, Anastasia Voznesenskaja Viktor Pavlov
12.35-12.45 TV 2-veckan. Färg.

TELEVISION 2

17.10 Familien Ashton. Färg. Engelsk TV-serie. Del 39. "Sprid lilla lyckan".
18.00 Anita och Televinken presenterar: Färg.
Godnattstunden med Beppe. 7. Om hösten.
18.25 Konsumentprogram: Vem behöver 15 sorters sardiner?
18.35 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.20 Cirkus Taggar.
19.30 Djurliv i Semyen-massivet, Etiopien. Färg.
20.25 TV-nytt.
20.40 Hotel du Nord. Fransk långfilm från 1938. Regi: Marcel Carné.
I rollerna: Annabella, Jean-Pierre Aumont, Louis Jouvet, Arletty.
21.15 TV1-veckan. Färg.

TV Söndag

9.00 Familjekunskap. 1. Inte mena jag nåt illa. TV-pjäs av Sandro K. Åberg.
9.15 Iomenkieliset ohjelmat.
9.30 Färgspråkiga program.
10.00 Multivisio.
10.15 Veckevakan. (Endast på finska).
10.30 Hissioitti marcessia. Haminan vausukuntaloitokunta soittaa johtajien musiikkikappelen Olavi Vihrä.
10.45 Musik i manegen. Garison-sörkestern i Fredrikshamn spelar. (Textat på svenska).
10.55-11.00 Mukan. Muurmännin legoomassa. Legionälaisat Kalle Karvonen, Augus, Niela ja Kalle Ollila kertovat olostaan Muurmännin suomalaisesta legioonaassa kansallisuuden jousimmaisen maailmansodan pyörteissä.

Murmansklegionen Om den finska legionen under inbördeskriget och första världskriget.
(Textat på svenska).
11.10 Nationalekonomi I. 5. Ågande och användning Effektivitet och rättvisa.
11.45 Vasaloppet. Direktsändning från målet i Mora. Sven Petersson.
12.00-12.40 Vi kallar dom u-länder. Färg. 5. Industri för utveckling.
12.50 Farbror Sven - 75. En film om Sven Jerring med minnen ur radio- och filmarkiv.
13.00 Världen i Fokus. Färg. I vår kommer rättegången mot den svarta filosofilärarinnan Angela Davis att rullas upp i Kalifornien. Världen i Fokus har fått göra en intervju med henne.
13.30 Filmtimmen. Färg. Tio genom Grand Canyon - en den första expeditionen genom den stora ravinen Grand Canyon i Nordamerika.
13.45 Människa i närbild. Chris Winckelman, 21 år, samtalar med Lis Askland. Han har under 8 år varit intagen på olika fängvårdsanstalter.
(Textat).
14.15 Start 2. Färg. Engelsk nybörjarkurs för vuxna. 21. A Holiday in Sweden?
14.30 TV-nytt, väder, meddelanden.
14.45 Lyssna, försök att förstå. Kristina sånggruppen Budbärarna.
14.55 Start 2. Färg. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
15.00 Levande svensk folkmusik: Let's rock, let's rock, korna är hemma. Färg. En film kring fäbodans musik av Mats Arneberg och Lars Egler.
15.10 Hvar 14:e dag. Färg.
15.20 TV-nytt, sport, väder.
15.30 Misantropen. Färg. Molieres berömda komedi. Regi: Pierre Dux.
I rollerna: Jean Rochefort, Jean Desailly, Jacques Charon, Marie-Christine Barraud.
15.40 Raga Rikani. Färg. Ett stycke indisk musik.
15.50 TV-nytt, väder.
16.00-16.15 Sportspeglar.

TELEVISION 2

15.00 En vecka i Martins liv av Brian MacLochlainn och Caoimhin O'Mar-ching. Irlandsdikt vardagsdrama.
17.20 Olja norr om Polcirkeln.
18.00 Anita och Televinken presenterar: Godnattstunden med Beppe. Färg. 8. Drömmar.
18.30 Catwenzle. Färg. Äventyrs-serie från England. 9. Spökjakten.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Sportnytt.
19.30 Jo hej du - söndagsmagasin från Sundsvall med musik, reportage och underhållning. Vård: Fredrik Burgman.
20.00 Spotlight. Färg.
20.30 Titta på Tvåan. Färg.
20.35 Kommissarie Maigrets skapare. Färg. Ett porträtt av den franske bestsellerförfattaren Georges Simenon i hemmiljö.
21.25 TV-nytt.
21.30 Romeo och Julia. Färg. Tjajkovskijs uvertyrfantasi Romeo och Julia har legat till grund för denna ryska TV-ballett.

TV Måndag

Skol-TV:
8.30-8.50 Fyra epoker - fyra mil-jöer. 3. 1600-talet.
9.20-9.40 I Bergslagen. 1. På bergslagsströmmen genom Järnbärarland.
10.10-10.25 Föremålen berättar åk 4.
3. Bockstensmannen.
10.35-10.55 Inblick i u-land. 1. U-landsbilder.
11.15-11.35 Matematik på nytt för vuxna. 15. Diagram och tabeller.
Skol-TV:
12.00-12.15 Was gibt's? 3.
12.45-13.00 Start 2. Färg. Engelsk nybörjarkurs för vuxna. 21. A Holiday in Sweden?
13.10-13.30 The seventh key. 2. The Needle.

13.35-14.05 Yrke och framtid. 3. Utbildning och arbetsmarknad G 3.
14.30-14.50 Sju gissel. 3. Parasitsjukdomar.
15.30-16.45 Stadsmusikanterna i Bremen. Färg. Tecknad tysk folksaga.
16.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
16.05 Jetpiloter. Färg. Serie om två unga franska piloter och deras äventyr. 1. Mr X.
16.30 Halvsju. Färg.
17.30 TV-nytt, väder.
18.00 Ronden: Bara en enkel trafikolycka. Den som klarar livet har livet kvar att leva. Hur blir det efteråt? Vad betyder första hjälpen vid vägfärd? Kurt Jonsson och Claes Wirsen.
20.50 Jag har älskat dig så länge jag kan minnas. Färg. Ett program med skådespelskarna Marguerite Viby, dockorna Dorte och Didrik, Max Leths sextett samt Danmarks Radios underhållningsorkester.
21.30 Färg minihistorier. Färg. Tecknade kortfilmer från Ungern.
21.40 Kampen om kusten. Skall naturvärden, fritidsskolorna eller industrin ges förtur till de mest eftertraktade kustområdena, i första hand västkusten?
22.10 TV-nytt, väder.
22.15-22.50 Folkmusikern Konsta Jylhä. Programmet är inspelat vid en festkonst i Kaustby i Finland i juli 1971.

TELEVISION 2

13.30 Den vita delfinen. Färg. Tecknad fransk äventyrs-serie. 2. Vraket på havsbottnen.
14.45 Ca Baka baka kaka! Färg. Polsk folksaga.
15.55 Väder, meddelanden.
16.00 TV-nytt.
17.10 Rapport.
19.30 Buss-kisarna. Färg. Engelsk komediserie med Reg Varney.
20.00 Andra människor. En tunisisk konstnär berättar om sin utveckling. Av Eric M. Nilsson.
20.30 Föreläsningar. 5. På riktigt och på låtsas.
21.00 Nationalekonomi II. 7. Föreanta Staterna.
21.30 TV-nytt.
21.35 Kvällsöppet. Färg. Bo Holmström med gäster.

TV Tisdag

Skol-TV:
8.30-8.50 Kemi för er i 9:an. Färg. 3. Ådelsten.
9.00 Pask. 1. Judisk pask.
9.20-9.40 Kraft - rörelse - arbete. 3. Arbete och efter arbete.
9.45-10.05 Kraft - rörelse - arbete. 1. Allting rör sig.
10.10 Filmkunskap. 4. Okay, sailor, okay?
Förskoleprogram:
10.35-10.55 Om lek med armar och ben.
Skol-TV:
12.00 TV-teater för lågstadiet. Färg. Håll mig hårt.
12.20-12.40 Fysik åk 3. 1. Elektriska maskiner.
12.45-13.00 I Nordamerika. Färg. 1. Möt en kontinent.
14.00-14.25 Musik åk 4. 4. Program för lärare.
Förskoleprogram:
14.30-14.50 Om lek med armar och ben.
15.30-16.40 Rymdlärarna. Färg. 12. Sopporgeln.
16.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
16.05 Prylar och grejor. Färg.
16.30 Halvsju. Färg.
17.30 TV-nytt, väder.
20.50 Start 2. Färg. Engelsk nybörjarkurs för vuxna.
19.30 Mästerdetektiven. Engelsk film med Robert Young och Arthur Loewe.
21.40 Moment. Inte ett ljud... om teckenspråk.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15 Skolaktuell. 4. Vi har problem

med Pelle (om elevråd).
22.35-22.55 Richard Strauss orkester-poesm Don Juan. Färg. Wiensymfonikerna. Dir: Karl Böhm.

TELEVISION 2

18.30 De små hästarna från Connemara på Irland. Färg.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.15 Alec Guinness.
19.55 Dokument utifrån. Färg.
21.35 TV-nytt.
21.40 Kvällsöppet. Färg. Bo Holmström med gäster

TV Onsdag

TELEVISION 1

Skol-TV:
8.30-8.55 The seventh key. 1. Wellington is there.
9.00 Barnkunskap åk 1. 2. Karin 4 år.
9.20-9.35 Ute i världen åk 1. 2. En pojke i Neapel.
9.35-10.05 Inblick i u-land. 1. U-landsbilder.
11.00-11.30 Nationalekonomi II för vuxna. 7. Föreanta Staterna.
Skol-TV:
12.00 Matematik åk 2-3. Färg. 1. Sant eller falskt?
12.20-12.40 I Norrland. 2. Bland renar och samer.
13.10-13.25 Matematik åk 4. 3. Hur många 1.
13.35-13.55 På de brittiska öarna. 3. Hav - hamn - handel.
14.05-14.25 Kemi för er i 9:an. Färg. 4. Olja.
14.30-14.55 Kemi- och musikhistoria. 2. 1600- och 1700-talet.
15.30-16.45 Experimentlek. Färg. Med mikroskop.
16.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
16.05 Pönnnydags. 2. Livet på Grinda.
16.30 Halvsju. Färg.
17.30 TV-nytt, väder.
20.00 Mecka - den förbjudna staden. Färg. För första gången skildrar ett muhammedansk filmteam pilgrimsfärden till Kaban.
20.50 Han och jag. Färg. Komiska situationer med Gösta Bernhard och Sten-Åke Cederhök.
21.20 Vera Gustavsson och hennes barns skola. Hur är det bestämt med utbildningen i dagens Sverige?
22.10 Insyn.
22.10 TV-nytt, väder, sport.
22.20-22.45 Hamburg transit. Färg. Väistysk kriminalberättelse med Karl-Heinz Hess. 3. Butiken "Billiga Jakob".

TELEVISION 2

18.30 Mangati. Färg. En folkstam i norra Tanzania. Färg. 4. Traktorn.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Alberte del 3 av Cora Sandel.
20.20 Konsumentprogram: Vad gör du med bilen på verkstan?
20.50 TV-nytt.
20.55 Kvällsöppet. Färg. Bo Holmström med gäster.

TV Torsdag

TELEVISION 1

Skol-TV:
9.00-9.15 Dags C 7.
9.20-9.40 I Bergslagen. 2. Hur malmklump blev cykelskruv.
10.10-10.25 Föremålen berättar åk 4. 4. Borgen.
10.35-11.00 Att bygga från grunden. 5. Den nya byggbeteten.
12.15 Yrke och framtid. 3. Utbildning och arbetsmarknad G3.
12.45-13.10 The seventh key. 1. Wellington is there.
16.30-16.40 Vi tecknar en saga. Färg. 2. Loppa och professor.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 SOS - sjöräddningen. Färg. Om den amerikanska sjöräddningsstjänstens insatser för att bärga liv och fartyg utmed Stillhavskusten. Serien "The Challenging Sea".
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.

20.00 Pop från Skåne. Färg. Hoola Bandoola Band.
20.30 Dom bor i ett skåp. Om en ganska vanlig högstadieskola.
21.00 Pönnny - på av Frank Jäger. Färg. Regi: Palle Wolfsberg.
21.40 Världen i Fokus. Färg.
22.10 TV-nytt, väder, sport.
22.25-23.00 Nationalekonomi I. 6. Marknadsekonomi och planekonomi.

TELEVISION 2

18.30 Ljliga familjerna samlar till ett ånglok. Färg. En pappersdocklek med Olof Landström, Gunnel Linde och Stefan Rudels.
(Textat).
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Familien Ashton. Färg. Engelsk TV-serie. Del 40.
20.20 Filmkrönikan. Färg. Nya amerikanska bilder av bla Andy Warhol, 21.00 Miljöredaktionen: Gifter och gifttransporter. Färg.
21.30 Sportnytt.
21.55 TV-nytt.
22.00 Kvällsöppet. Färg. Bo Holmström med gäster

TV Fredag

Skol-TV:
8.30-8.50 Familjekunskap. 1. "Inte mena jag nåt illa".
9.00 Pask. 2. Kristen pask.
9.20-9.40 Fysik åk 1. 2. Sötter och stötförlopp.
10.10-10.30 Vid Medelhavet. Färg. 2. Landskapsruin.
12.20 Kraft - rörelse - arbete. 2. Kraft.
12.45-13.05 I Nordamerika. 2. Chicago, Illinois.
13.10-13.30 Skolaktuell för vuxna. 4. Vi har problem med Pelle (om elevråd).
Skol-TV:
13.35 Appell och dokument. 1. Agiterande dikt.
14.00-14.20 Socialkunskap. - När nöden är som störst... 6. Karlsson, gosse 3489 gram.
14.30-14.55 Musik åk 4. 4. Program för lärare.
16.30 Jak. Färg. Tecknad serie om en jakoxe och hans äventyr. 1. Snäckan.
16.45 O i storhav. Färg. Ett vulkanutbrott hotade för några år sedan att förinta befolkningen på ön Tristan da Cunha i Sydatlanten. Sociologen Peter A. Munch och konstnären Roland Svensson berättar om livet på ön före och efter denna händelse. 1. Människan och vardagen.
17.20 Paraden. Färg. Ungersk kortfilm.
17.25 Insyn: Barnillsynen får man inte dra av men... vad händer om alla gör det? I programmet skildras också reaktionerna mot kommunernas höjning av daghemsavgifterna och den tidigare slängning av daghemmen som nyligen trätt i kraft.
18.00 TV-nytt, väder, meddelanden.
18.05 Tratten. Färg. Musikalisk blandning för alla åldrar.
18.30 Halvsju. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Presskonferens. Färg.
20.30 Hets. Svensk långfilm från 1944. Regi: Alf Sjöberg.
22.10 TV-nytt, väder.
22.15 Nattdans. Färg.
TELEVISION 2
18.30 Pssst! Säg själv... Färg. Idag: Om hästar och idioter.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Stora skilvan. Färg. Familjesserie av Leif Krantz. 6. Bakhalld.
20.00 Våra favoriter. Färg. Träff med Gnesta-Kalle, musikanter, artister.
20.45 Fär och emot. Storstaden. Gary Engman och Herbert Söderström synar Era synpunkter.
21.25 TV-nytt.
21.30 Kvällsöppet. Färg. Bo Holmström med gäster.
22.15-23.15 VM i konstskåning. Färg. Paräkning i Calgary. Bengt Grive.